

SZAKDOLGOZAT

Félix Maja
Tájrendező és Kertépítő Mérnöki Szak

Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem
2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Budai Campus
Tájrendező és Kertépítő Mérnöki Szak

Sport a Városban – Közparkok Sportfunkciói a
Városmajor Példáján Keresztül

Konzulens: Adorján Anna Berta

Tanszékvezető: Szövényi Anna DLA

Készítette: **Félix Maja**

NQBBIH

Nappali tagozat

Intézet/Tanszék: Tájrendező és Kertépítő

Mérnöki szak, Településüzemeltető szakirány (D)

Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem
2025

TARTALOMJEGYZÉK

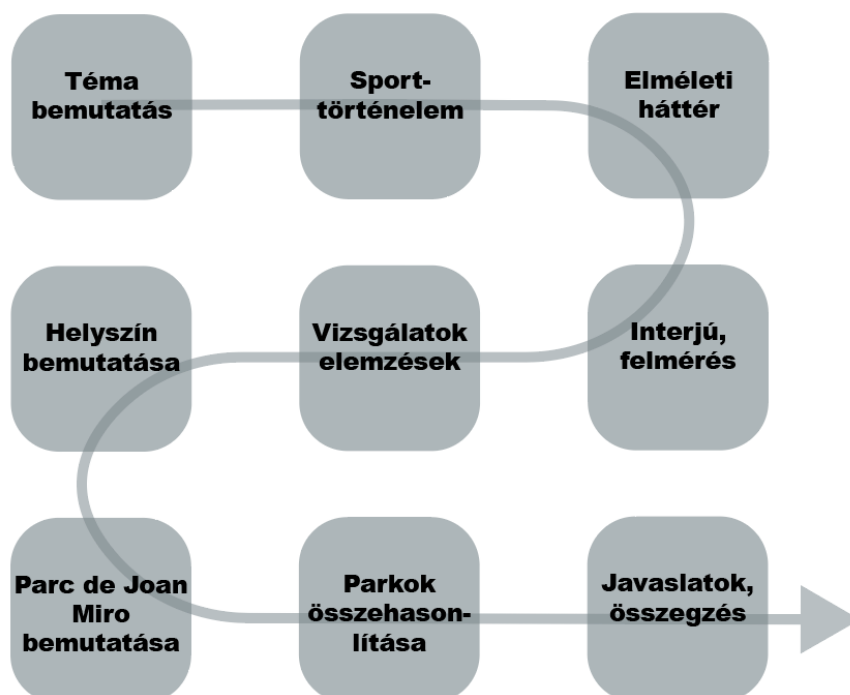
1. Bevezetés	5
1.1 Szakdolgozat célja és témája	5
1.2 Sporttörténelem	6
1.3 Kültéri sportlétesítmények hatása a városi életre	8
1.4 Budapest 2030 Sport és rekreáció	9
2. Elméleti háttér	11
2.1 Urbanisztikai alapok	11
2.1.1 Térhasználat a Városban.....	12
2.1.2. Infrastruktúra és közlekedési kapcsolatok.....	13
2.1 Szociológiai szempontok.....	13
2.2.1. Társadalmi egyenlőség és hozzáférhetőség	13
2.2.2Fizikai és mentális egészség	14
2.2 Egyéb hatások	15
2.3.1Gazdasági és turisztikai hatások.....	15
3. Városmajor	17
3.1 Terület általános bemutatása	17
3.1.1. Városmajor elhelyezkedése.....	17
3.1.2. Városmajor történelme	18
3.1.3 Területi lehatárolás, és urbanisztikai kontextusa	19
3.1.4. Közlekedés a park körül.....	21
3.2 Funkciók és infrastruktúra elemzése.....	22
.....	23
3.2.1 Problémák és értékek a sportolási lehetőségekkel kapcsolatosan	23
3.2.2. Sportfunkciók és használati mintázatok	25
3.2.3 Felmérés a városmajor használatáról	26
3.2.4 Interjú a sportcentrumok használatáról	27
3.3 A tér használatának hatékonysága és a helyi identitás kialakulása.....	28
3.4 Sporttevékenységek és aktív regeneráció	29
4. Nemzetközi összehasonlítás	31
4.1 Barcelona szerepe, és történelme a sport világában	31
4.2 Városi térszerkezet és a sport Barcelonában	31
4.3 Barcelona városfejlesztési célja, egészséges város	32
4.4 Barcelona, Parc de Joan Miro	33
4.5 Párhuzamok és különbségek a Városmajori park és a Parc de Joan Miro között	35
4.5.1 Városmajor és a Parc de Joan Miro összehasonlítása.....	35
4.5.2 Párhuzamok	36
4.5.3 Különbségek.....	37
5. Következtetések és javaslatok	38

5.1	A kutatás összegzése.....	38
5.2	Fejlesztési lehetőségek a sport tekintetében Joan De Miro parkból inspirálódva.....	38
5.3	Fejlesztési javaslatok a sport tekintetében	39
6.	<i>Összefoglaló</i>	43
7.	<i>Mellékletek</i>	44
7.1	Fényképmellékletek	44
7.2	Ábramellékletek.....	48
7.3	Források.....	49

1. Bevezetés

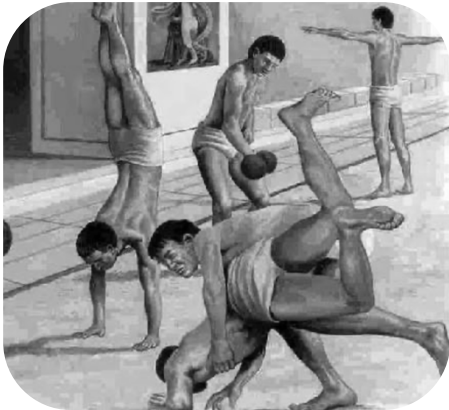
1.1 Szakdolgozat célja és témája

A szakdolgozatomban szeretném megvizsgálni, hogyan hat a városi közösségekre a kültéri sportolás lehetősége. Ezt több szempontból szeretném megvizsgálni, elsősorban városfejlesztési és várostervezési szempontból, hiszen a kültéri sportlétesítmények környezete egy rendezett zöld környezetbe való integrálása hatással van a városképre is. Közösségi szinten is fontos lehet megvizsgálni ennek a hatásait, hiszen nem csak kapcsolatépítő hatása van, de a helyi identitást is növelheti egy ilyen környezet. Szeretném vizsgálataimat egészen az egyén szintjéig mélyíteni, ahol megnézhetjük, hogy az egyénre milyen hatással lehet egy ilyen lehetőség. Az ember mentális egészségére és fizikai egészségére gyakorolt hatása fontos szempont, hiszen ez hatással lehet akár egy egész társadalomra. Szakdolgozatom célja, hogy összehasonlítással bebizonyítsam, hogy milyen hatással lehet a különböző környezetekre a kültéri sportlétesítmények lehetősége, illetve, hogy ennek milyen emberi, közösségi, illetve urbanisztikai hatásai vannak, lehetnek. Erre az összehasonlításra a Városmajor park lenne a hazai fókuszpontom, hiszen ez a terület rendkívül sok és változatos sportolási lehetőséget kínál Budapesten belül. Az elemzést kibővíteném egy külföldi példával ez pedig Barcelona lenne. Barcelona a kutatások szerint a legsportosabb város Európán belül, ezért külföldi mintának ezt venném, ahonnan a későbbiekben fejlesztési lehetőségeket, és megoldásokat lehet szerezni.

1.2 Sporttörténelem

A sport fontosságának és mindennapi létjogosultságának megértéséhez fontos visszatekinteni a történelemben. A sporttörténelem az ember történelmével egyszerre kezdődött, az első sporthoz kapcsolódó barlangrajzok az őskorból valók. Az őskori barlangrajzokon már megjelentek úszó emberek motívumai és az íjászat is felismerhető volt a rajzokon. Elsősorban

1. **Ábra: Ókori sportolási szokások**

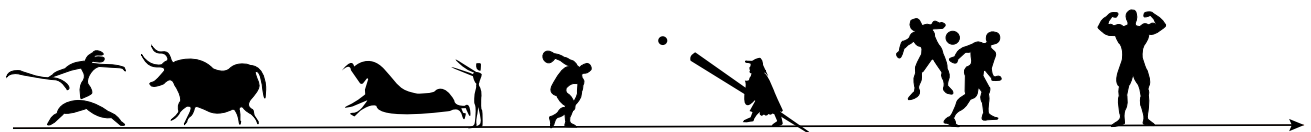
nem szabadidős tevékenység volt a sport, inkább a vadászat egyik formája, de érzékelhetően már akkor is az emberek mindennapi részét alkotta. Az első ilyen fennmaradó rajzok az ókori Egyiptomból valók, ahol ezen felül még a birkózást is felismerhetjük a rajzokról. I.e. 2 ezredből az ókori Kréta szigetéről maradt fent még sportra utaló rajz, ahol egy vázán figyelhetünk meg bikaugrást. Ez azért fontos mert ez az első olyan ősi emlék, amin már a sportot, mint közösségi eseményt, illetve szabadidős tevékenységet láthatjuk. A bikaugrásokat valószínűleg megrendezték, közösségek vettek rajta részt, versenyeztek, és élvezetből végezték, ahol a szabadban a bikát használták eszköznek a mozgáshoz. I.e. ezer évvel pedig fontos megemlíteni az olimpiai játékok kezdetét, hiszen ez volt akkor az első között, ahol több sportágban szerveztek versenyeket, és amire a legtöbb ember összegyűlt. Ezeknek a játékoknak a szerepe a mai napig fennmaradt, és megcsak a versenyzők mindennapjait határozza meg, hiszen a mai olimpiai játékok összefüggésbe hozhatók egy kisebb kültéri sportlétesítménnyel. Közösségépítő szerepe van, és összehozza az embereket minden társadalmi és anyagi környezetből. Ahogy az olimpia is, úgy a kültéri sport is hozzájárul a társadalmi kohézióhoz, és csökkenti a szegregációt. A sport a történelem során hullámzó fontosságot játszott, de mindig jelen volt valamilyen formában. Gondolhatunk például a középkori lovagi tornákra, vagy az íjászatra, ami szintén fontos szerepet töltött be a középkorban. A felvilágosodással a 16 században viszont elkezdett kialakulni egy fontos kérdés: Hogyan vigyázhat az ember a saját egészségére? Erre a kérdésre a válasz részben a sport fontosságának visszahozása volt a válasz, ezzel pedig a 18. század elejére elkezdtek kialakulnia a mai modern sport formái.

A mai sportoknak két fontos eredete volt, az egyik a hadsereg, hiszen sok mai modern sport a kiképzéseken alkalmazott sportokból alakultak ki. A lövészet, úszás, korcsolyázás, ökölvívás, de még sorolhatnánk. Ezekben fontos közös tulajdonság volt a rekordállítás, hiszen a versenyzés ezen formája itt alakulhatott ki. A másik fontos alapja a mai modern sportnak a labdajátékok eredete. A labdajátékokban két fontos közös pont van. Az egyik, hogy nem végezhető egyedül, tehát szervezett közösség kellett hozzá a másik a calcio. A calcio a 17. században alakult ki Olaszországban, ahol a lényeg a labda (vagy bármi bőr) megtartása volt csapatszinten.

2. Ábra: Magyarország fontos sportolói football sportágban

Gyakorlatilag minden modern sport ezekhez vezethető vissza, hiszen ezek adtak alapot a versenyzés, közösségi sport kialakulásához. A modern sport fejlődése a következő évszázadokban hatalmas változáson ment át. Elsősorban felismerték a sport fontosságát, ezért elkezdtek kialakulni a sportklubok, amik elsősorban a tehetősebb réteg számára volt elérhető. Az első világháború után kezdtek el a sportolási, illetve testmozgási lehetőségek nyitottabbá válni mindenki számára. Ez megnyilvánult az oktatásba bevezetett testnevelésórától elkezdve, a cserkészeten át, a sportklubok nyilvánosabbá válásáig. Ezzel párhuzamosan elkezdődtek 1896-ban a négy évente megrendezett olimpiai játékok, ami még népszerűbbé, és elérhetővé tette az emberek számára a sportot. Magyarországon az 1980-as években lehetett először hivatalosan is sport az ember munkaköre, ekkor kaptak hivatalosan fizetést először a sportolásért, cserébe eredményeket vártak el. A sport térhódítása nem csökkent az ezredforduló után sem. A kültéri sportok egyre nagyobb hangsúlyt kaptak a sportolási lehetőségek között, hiszen a városi létezés nagy hátránya a természet hiánya. A street workout pályák elterjedése Amerikában indult a 90-es években, ahol kezdetben a tereken, közparkokban elhelyezett eszközöket 'ghetto workout' -nak, illetve 'street fitness'-nek neveztek. Magyarországon először 2008-ban jelent meg ez a sportolási forma, amivel a kültéri sportolást szerették volna népszerűsíteni itthon is. (Erdősi, 2009)

1.3 Kültéri sportlétesítmények hatása a városi életre

A kültéri sport megjelenésével egyre elterjedtebb lett a nagyvárosokban a különböző létesítmények elhelyezése. Ennek okait akár szociális, akár gazdasági okokra is visszavezethetjük. A második világháború után az országok gazdasági helyzete fokozatosan egyre javult, ami hatással volt a társadalomra is. Egyre nagyobb társadalmi réteg engedhette meg magának a sportolást. A társadalmak jóléte egy általános eszmét is magával hordozott, ami pedig az egészség megőrzését helyezte előtérbe. Az internet elterjedésével talán még meghatározóbb lett az embereknek az egészség megőrzése és a sport beiktatása a mindennapokba, otthoni edzésekkel vagy kültéri edzésekkel. A fővárosban a kültéri sportolás népszerűsítése fontos szempont volt az utóbbi évtizedben. Elsősorban a futópályák és kerékpárutak gyarapítása történt meg, ami magával

vonzotta a többi sportlehetőség terjeszkedését is. Az önkormányzatok is támogatják a sportolás és mozgás népszerűsítését, akár a helyi létesítmények karbantartásával, akár események szervezésével, például a maraton és felmaraton futások. Budapesten, de akár világszerte is mondhatjuk, hogy a legnagyobb ugrás a kültéri sport elterjedésében a Covid 19- alatt/ után történt. A sportolási lehetőségek korlátozása miatt az emberek rákényszerültek a kültéri sportok végzésére, ami a futás, biciklizés és a street workout pályák használatában teljesedett ki. A közösségépítő hatás talán akkor volt a legnagyobb, hiszen a vírus alatt az

emberek nem tudtak találkozni, ezért rákényszerültek a szabadban találkozni, ami pedig hozzájárult a közösségi sportok népszerűségéhez. A vírustól függetlenül általánosítva elmondhatjuk, hogy a városi közösségekre pozitív hatással volt eddig is a szabadtéri sportolás, hiszen az egészség mellett, a szociális integrációt is javította. Ezt vizsgáljuk meg részletesebben is két mintaterülettel, ahol összehasonlíthatjuk, hogy a különböző funkciók megjelenése, minősége és a környezete a területnek hogyan határozza meg a kültéri mozgás igényét. Hogyan hathat a szabadtéri sportolás megteremtésének lehetősége, a különböző területek

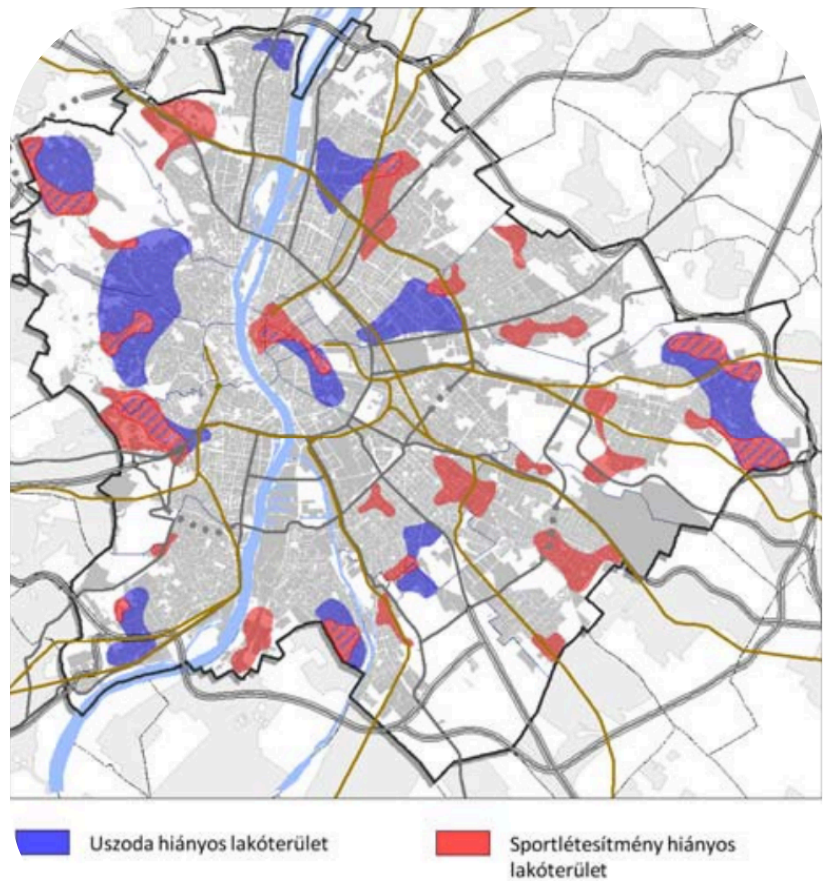
3. Ábra: Kültéri sport régen

közösségeire, illetve a társadalom tagjaira? Hogyan lehet integrálni a különböző területekre a szabadtéri sport, illetve melyik területnek milyen igénye van ennek a kihasználására? Hogyan hathat a sport a városi dinamikára, illetve a város fejlődésére? Milyen intézkedések és várostervezési fejlesztések befolyásolhatják a szabadtéri sportlétesítmények hatékonyságát? Milyen hatással lehet a sportlétesítmények gyarapítása Budapesten? Milyen tanulságok, fejlesztési megoldások vonhatók le Barcelona példáján? Milyen Budapesti fejlesztések javasolhatók városfejlesztési szempontból, ami hozzájárulhat a mindennapokba integrált mozgás népszerűsítéséhez? (The impact of interventions, 2022)

1.4 Budapest 2030 Sport és rekreáció

Budapest 2030 egy hosszútávú városfejlesztési koncepció, amelyben a sport és rekreáció témaköre is felmerül a fejlesztési lehetőségek pontjai között. A felmérések szerint (Budapesti Egészségterv 1012), a budapesti emberek mindössze nagyjából 20%-a sportol napi szinten. A demográfiai változások, elöregedés, és a rossz általános egészségi állapot miatt egyre nagyobb lehetőséget és teret kell biztosítani a városnak a mozgáslehetőségekre. Az utóbbi években a budapesti sportegyesületek szerepe csökkent, a vidéki sportegyesületek viszont feltörekvőben vannak. A sportlétesítmények száma ugyan Budapest területén nagy lefedettséget mutatnak – az uszodákkal szemben – mégis állapotuk, és minőségük kevés embert vonzanak. A sportolás ösztönzése érdekében a koncepcióterv felsorol pár szempontot, amivel a budapesti lakosok mozgás iránti vágyát és elhivatottságát növelni lehet. A tömegsportok népszerűsítése érdekében a városi nagyparkok sportolási lehetőségeinek fejlesztését javasolja, nem kizárólag felnőttek, hanem gyerekek számára is. Ilyen fejlesztések során fontos szem előtt tartanunk, hogy a mozgáskorlátozott sportolási igény is magas jelenleg, amit kevés közpark tud kielégíteni. A nagyparkokba integrált sportlétesítmények, futókörök, fitnessparkok, BMX és gördeszkapályák, illetve egyéb tömegsport pályák ugyan növelhetik a sport népszerűsítését, a hidegebb időszakokra mégis más megoldást kell találni. A fejlesztési terv könnyűszerkezetes sportcsarnokok kialakítását javasolja, ahol költséghatékonyan lehet sportot úzni a téli időszakban. A terv továbbá beszámol még annak a szempontnak a fontosságáról is, hogy nem

elég helyi szinten cselekedni, érdemes lenne nemzetközi szinten szerepet vállalni a sport világában. Erre a célra akár pályázatokat keresni, akár befektetőket, hiszen a nemzetközi szinten elismert helyszínek nem csak nemzetközi sportesemények igénybevételére korlátozódik, hanem a hazai sportolók, és az utánpótlás képzésére is alkalmasak lehetnek. A harmadik, szintén nem elhanyagolható tény, hogy Budapest számos forrással és termálfürdővel rendelkezik, viszont ezek kihasználtsága

4. Ábra: Budapest sportolási lehetőségeinek lefedettsége

inkább turisztikai szempontból jelentős mintsem lokális kihasználtságotól, és ezen terület fejlesztése is jelentős növekedést érhet el hosszútávon a budapesti emberek sport iránti elkötelezettsége iránt. (Budapest 2030...2013)

2. Elméleti háttér

2.1 Urbanisztikai alapok

Az urbanisztikai hatások vizsgálata során a kültéri sportlétesítmények hatását vizsgáljuk a tér szerveződésére, az infrastruktúrára, és a fenntarthatósági szempontokra. Az urbanisztika célja, hogy a városi környezetet úgy alakítsa, hogy egyszerre szolgálja a lakosság igényeit és illeszkedjen a fenntarthatóság követelményeihez, amelyet a települési környezet térbeli és funkcionális elrendezésével oldhat meg. A sportlétesítmények elhelyezkedése és népszerűsítése is ennek a szerves részét képezi, hiszen hozzájárul a városi életminőség javításához, a közösségi élet erősítéséhez és a fizikai aktivitás ösztönzéséhez, és annak egyszerűbb bevezetésébe a mindennapokba.

A városi térhasználatban fontos szerepet töltenek be a sportlétesítmények, ezért azok elhelyezkedése is meghatározó. Az optimális elhelyezkedés biztosítja a kihasználhatóságot és a könnyen megközelíthetőséget, ezen kívül fontos, hogy illeszkedjen az épített és természeti környezetbe. A jól elhelyezett és megtervezett sportolási lehetőségeket nyújtó létesítmény nem csak a sportolásra vágyók igényeit elégítheti ki, hanem más szabadidős és közösségi események helyszíne is lehet, emellett fontos szerepet játszanak a városi zöldfelületek hálózatának a kialakításában is, így segítve a városi kép harmóniáját és a város fenntarthatóbb működését.

A tervezés során fontos, hogy a közlekedést és könnyű megközelítést is figyelembe vegyünk. A szabadtéri sportlétesítmények akkor lehetnek népszerűek, ha azokat könnyen meg lehet közelíteni, illetve többféle módon el tudunk jutni azokhoz. Ilyenkor fontos figyelembe venni a közösségi közlekedési lehetőségeket, lehetőleg fontosabb csomópontok közelében elhelyezni. A fenntartható közlekedést is előnyben érdemes részesíteni, kerékpárutak kialakítása a közelben, illetve a parkolási lehetőség mellett az elektromos autók töltési lehetőségére is ügyelni kell. A jól kialakított, illetve használható közlekedési rendszer hozzájárul a sportlétesítmény népszerűsítéséhez és aktív használatához.

A fenntarthatósági szempontok ugyanúgy fontosak egy kültéri sportlétesítmény tervezésekor és üzemeltetésekor. Az energiahatékony kivilágítás, a természetes anyagok használata hozzájárul a környezetbarát kialakításhoz. A sportlétesítmények környezetében még fontos

és jobban szolgálhatják a közösséget. A térhasználat tehát fontos szempont a sportlétesítmények elhelyezésénél, hiszen esztétikailag és funkcionálisan is hozzájárulhat a környezethez. Zöldfelületekkel és rekreációs területekkel kombinált sportlétesítmények nem csak a fenntarthatósághoz járulhatnak hozzá, de a város lakóinak igényeit és hatékonyan szolgálhatják.

2.1.2. Infrastruktúra és közlekedési kapcsolatok

A kültéri sportterek sikeres működésében és a mindennapi használathoz elengedhetetlen a jó megközelíthetőség. Elsősorban a központi területeken fontos a közösségi közlekedés lehetősége. A fontosabb csomópontokhoz közeli sportterek jobban kihasználhatóak, és népszerűbbek. Egy kültéri sportterület népszerűségét nagyban meghatározza a környezetében elérhető közösségi közlekedési csomópontok, és a fenntartható közlekedési lehetőségek, mint a kerékpárutak és a gyalogos elérhetőség. A sportlétesítmények közelében elérhető parkolóhelyek száma és elhelyezkedése jelentős hatással van azok látogatottságára. A megfelelő parkolási kapacitás kialakítása mellett fontos szempont a fenntarthatóság is, például zöld parkolók és az elektromos autótöltők telepítése. Ezek felül fontos szerepe játszanak még a környezetben elhelyezkedő szolgáltatások. A sportterek népszerűségét növelheti a környezetben lévő mosdók és pihenőhelyek, esetleg öltözők. Az egyéb szolgáltatások is még fokozhatják a kültéri sportlehetőségek mindennapi használatát, akár a környezetben lévő sportboltok, vagy vendéglátóegységek.

2.1 Szociológiai szempontok

A kültéri sportlétesítmények nem csak a fizikai aktivitás helyszínéül szolgálnak, hanem fontos megvizsgálni őket szociológiai szempontból is. Ezek a sportlétesítmények a társadalmi interakciók, közösségi élet szerveződésére is teret biztosítanak, ahol a különböző társadalmi csoportok találkozhatnak, kapcsolatokat építhetnek, és erősíthetik a helyi identitást.

2.2.1. Társadalmi egyenlőség és hozzáférhetőség

A társadalmi egyenlőség és a hozzáférhetőség kérdése is rendkívül fontos egy kültéri sportlétesítmény tervezése és működtetése során. Mind a társadalmi differencia, mind a fizikum beni különbségek csökkentése érdekében fontos sok részletre ügyelni a tervezéskor. A

városban elfoglalt helye sokban meghatározza a használó társadalmi réteget, nem feltétlenül a városrészekben elfoglalt helye miatt, hanem inkább a megközelíthetőség miatt. Ha a helyszín könnyen megközelíthető akár kerékpárral vagy tömegközlekedéssel is, abban az esetben többen is tudják használni. Gazdasági akadályok csökkentése érdekében törekedni kell az ingyenes vagy kedvezményesen használható sportlétesítmények működtetésére. Egy kültéri sportlétesítménynél ritkán fordul elő, hogy belépőt kell fizetni, de egy focipálya, vagy tenispálya gyakran belépődíjas. Ezzel, és a közösségi sportprogramok szervezésével hozzájárulhatunk a szélesebb körű társadalmi részvételhez. Akadálymentesítés is fontos kérdés egy ilyen helyszínnél, hiszen, ha akár mozgáskorlátozott emberek számára is használható eszközöket alkalmazunk, akkor megint csak szélesíthetjük a használói kört. Akár még a demográfiai különbségeket is figyelembe vehetjük, hiszen, ha tekintettel vagyunk akár a gyerekekre, egy játszótér vagy játszósarok lehelyezésével, és az idősebb korosztályra, egy rekreációs sétányokkal, pihenőkkel, akkor akár több generációs kikapcsolódás helyszíne is lehet a létesítményünk. A társadalmi egyenlőség és a hozzáférhetőség megteremtése nem csupán városfejlesztési feladat, hanem alapvető társadalmi igazságossági kérdés is. A gondosan megtervezett és fenntartott kültéri sportlétesítmények jelentősen javíthatják a városi lakosság életminőségét, miközben elősegítik az esélyegyenlőség gyakorlati megvalósulását.

2.2.2 Fizikai és mentális egészség

A kültéri sportlétesítmények fontos szerepet töltenek be a fizikai és mentális egészség megőrzésében, mivel a nagyobb városokban élő emberek gyakran elhanyagolják a mindennapi testmozgást ezért a kültéri sportlétesítmények telepítése a sűrűn lakott városi környezetben kiemelten fontos. Amennyiben a fizikai egészséget vizsgáljuk, Magyarországon kifejezetten magas a szív és érrendszeri megbetegedések kockázata, úgy, mint az elhízás és a cukorbetegség is. A rendszeres mozgás csökkentheti ezeknek a megbetegedéseknek a kialakulását, és nem mellesleg más számos pozitív hatása is van. Amennyiben egy adott városi környezetben több ingyenes, könnyen megközelíthető sportolási lehetőség van, úgy az ott élők nagyobb motivációt és több lehetőséget kaphatnak a rendszeres testmozgásra.

A mentális egészség szempontjából a szabadtéri sportolás segíthet a stressz csökkentésében, javítja az általános hangulatot, és hatékonyan támogatja a szorongás és a depresszió kezelését.

A természetben töltött idő, és az ott végzett mozgás pozitív hatással van az idegrendszerre, elősegíti a nyugodtabb alvást, és növeli a mentális ellenállóképességet. A sportlétesítmények közösségi funkciója tovább erősíti ezeket a jótékony hatásokat, hiszen az emberek társas kapcsolatai erősödnek, ami tovább növeli a mentális jólétet és a közösséghez való tartozás érzését. A közös sportolás lehetőséget biztosít az emberek közötti kapcsolatok kialakulására, és hozzájárul a társas kohézió fokozására.

Az ilyen létesítmények tehát nemcsak az egyének egészségét segítik, hanem a közösségi élet szerves részévé is válhatnak, elősegítve egy egészségesebb és kiegyensúlyozottabb társadalom kialakulását. (Szabó K. ..., 2020)

2.2 Egyéb hatások

A mentális és fizikai hatásokon túl a kültéri sportlétesítmények más számos dologra is hatással vannak. Az ilyen terek fenttarthatósági szempontból is kiemelten fontosak, hiszen a zöldterületek mérsékelhetik a városi hőszigetelést és a légszennyezést. Rendszerint a sportlétesítmények burkolata is hozzátesz a környezettudatossághoz, hiszen a gumiburkolat rendszerint vízáteresztő, ami hozzájárul a városi csapadék elvezetéséhez.

A biztonságérzet növekedése is az egyéb hatások közé sorolható, mivel a sportlétesítmények étellel töltik meg a városi tereket, elősegítve ezzel a közösségi kontroll és a bűnmegelőzés fokozódását. A sportesemények, versenyek és közösségi rendezvények révén ezek a helyszínek a társadalmi kohézió erősítésének eszközévé is válhatnak.

A digitális és intelligens városfejlesztési kezdeményezések szintén integrálhatják a sportlétesítményeket, például okos világítási rendszerek, sporttevékenységet figyelő és rögzítő applikációk vagy fenntartható energiaforrások alkalmazásával. Ezek az innovációk nemcsak a létesítmények energiahatékonyságát növelhetik, hanem a használók számára is kényelmesebb és vonzóbb élményt nyújthatnak.

2.3.1 Gazdasági és turisztikai hatások

A kültéri sportlétesítmények nem csupán az egészség és a közösség szempontjából bírnak kiemelt jelentőséggel, hanem gazdasági és turisztikai szempontból is hozzájárulhatnak egy város fejlődéséhez. A jól kialakított és fenntartott sportlétesítmények növelhetik az adott

terület ingatlanértékét, munkahelyeket teremthetnek és hozzájárulhatnak a helyi vállalkozások fejlődéséhez. A sportolók és látogatók által generált kereslet ösztönözheti a vendéglátóipart, a kiskereskedelmet és egyéb szolgáltatásokat, így a sportlétesítmények környezetében élő vállalkozások számára gazdasági előnyt biztosíthatnak.

A turizmus szempontjából a minőségi kültéri sportlétesítmények vonzóvá tehetik a várost nemcsak a helyi lakosok, hanem a turisták számára is. A nemzetközi és országos sportversenyek, tömegsportesemények és szabadtéri fesztiválok jelentős látogatószámot vonhatnak, ami közvetlen és közvetett bevételeket generálhat a helyi gazdaság számára. A sportturizmus növekedésével a város nemzetközi ismertsége is növekedhet, ami hosszú távon elősegítheti további befektetések érkezését és az infrastrukturális fejlesztéseket.

A gazdasági és turisztikai hatások tehát szorosan összefüggenek a sportlétesítmények fejlesztésével és üzemeltetésével. A fenntartható és jól működő sportterek nemcsak a helyi lakosság életminőségét javíthatják, hanem a gazdasági növekedéshez és a turisztikai vonzerő növeléséhez. Entősen hozzájárulhatnak.

3. Városmajor

3.1 Terület általános bemutatása

A vizsgált területem a Városmajor park, Budapest egyik legrégebbi közparkja. A témámhoz azért kapcsolódik jól ez a terület, mivel a park számos sportolási lehetőséget nyújt, amik ma már nem kizárólag szabadtéri sportlehetőség, hiszen a park területén számos sportcsarnok, és sportközpont tudhatja székhelyét. Ennek ellenére a parkot a környéken élők naponta használják sportolásra, és az itt letelepedő sportközpontok tagjai is kijárnak a szabadban, ha lehetőség nyílik rá.

3.1.1. Városmajor elhelyezkedése

A városmajor park a Kis-Svábhegy és a Rózsadomb között húzódó völgyben található, az Ördögárok árterületén. A park központi területen található, a II. XII. És az I. Kerület határán, így fontos szerepet tölt be mindhárom kerület életében. A park közigazgatásilag a XII. Kerülethez tartozik, így a park a hegyvidék önkormányzat körébe tartozik. A park a Szilágyi Erzsébet fasor és a Maros utca között található, egy forgalmas közlekedési útvonal mentén.

A városmajornak a területen nem nagyon van 'konkurenciája', hiszen a környéken található nagyobb

1. Térkép: Városmajor elhelyezkedése

2. Térkép: Környező parkok fő funkciói

zöldterületek közel nem töltnek be annyi funkciót, mint a Városmajor, így sokak számára a nagyobb vonzáskörzetből is ez lesz a célpont. A környező nagyobb területek fő funkciója nagyrészt más és más, a városmajor fölött található terület nagyrészt vad erdős rész, a millenáris park ő funkciója inkább a kultúra, a Mechwart liget inkább díszítő

értékű, a Vérmező pedig inkább rekreációs szerepet tölt be a budai területen.

3.1.2. Városmajor történelme

A városmajor park a Kis-Svábhegy és a Rózsadomb között húzódó völgyben található, az Ördög-árok árterületén. Buda 1686-os visszavétele után sokáig magánkézből volt, katonasági színtér, majd egy mérnöki egyetem területe, végül botanikus kert is. 1785-ben végül közkertté nyilvánították, melynek a régi villa került a középpontjába, és 3000 fát is ültettek. A park népszerűségét növelte, hogy az egyik legnagyobb nyitott közpark volt akkor a városban, sűrűn beépített területek között, amely egy rövid sétával elérhető volt sokak számára. Mivel a park fenttartását az egyetlen ott álló vendéglő bevételeiből finanszírozták, egy idő után mutatványosbódék felállítását engedélyezték, ami csak jobban növelte a népszerűséget. Idővel a május eleji ünnepségeket is itt rendezték, így már nem csak a budai lakosok érdekltségébe tartozott a park. A park idővel viszont túlnépesedett, és egyre rosszabb volt az állapota. 1917-1920-között a megoldást abban látták, ha az Ördög árkot betemetik, és a területet újraparkosítják. A terület egészen a második világháborúig Budapest legszebb területe volt, de a

6. Ábra: Városmajor zöldfelület változása

háború idején köztemetővé és szemétkerakóvá vált. A helyreállítás után 1952-ben felépítették a szabadtéri színpadot, és a park sok új funkcióval bővült. Megépült a park területén a Városmajor gimnázium, a fogaskerekű végállomása, és a játszótér és a környező sportcsarnokok. Az ezredfordulóban a park megint elzüllött, amit végül a hegyvidék önkormányzata újított fel, térfigyelő kamerákkal, futópályával, ingyen használható sportszerekkel. Jelenleg a park rengeteg funkcióval és használóval rendelkezik, de az évek során a zöldterület aránya jelentőse csökkent, körülbelül 295 000 m²-ről 112 000 m²-re.

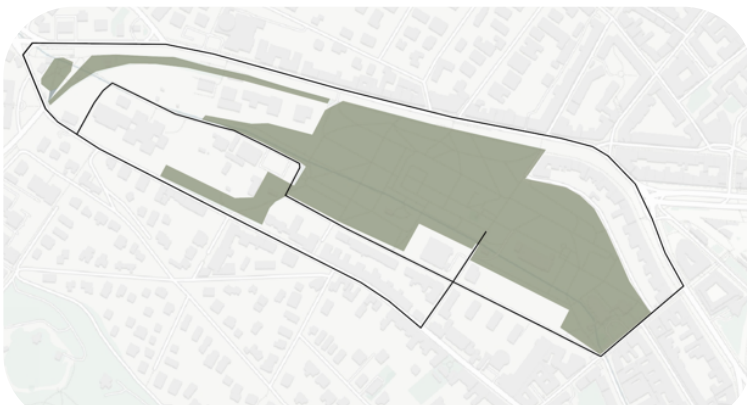
7. Ábra: Városmajor régen

(Kaszálók, mutatóványosbódék... 2021)

3.1.3 Területi lehatárolás, és urbanisztikai kontextusa

A városmajor park Budapest XII. Kerületének egyik meghatározó zöldfelülete, egyik ikonikus parkja, ami jelentős szerepet tölt be a város urbanisztikai szerkezetében. A park jelentős mennyiségű sportolási, kikapcsolódási, és szabadtéri elfoglaltsághoz nyújt lehetőséget a környező városrészben élők számára, ezért tartottam dolgozatomban jó lehetőségnek a park vizsgálatát.

A városmajor park Budapest Budai részének központi részében helyezkedik el a Széll Kálmán tér

3. Térkép: Városmajor zöldfelületei, határa

közvetlen közelében, ami nagy előnyt biztosít a park számára, hiszem a budai rész egyik legjelentősebb, és legforgalmasabb csomópontja mellett helyezkedik el.

A megközelítést segíti a metró, villamos, autóbusz, és a budai

oldalán végig húzódó kerékpárút elhelyezkedése a park közvetlen közelében. Mind az elhelyezkedés, mint a közlekedési lehetőségek hozzájárulnak a park népszerűségéhez.

A park elhelyezkedése is kiemelt ezen a területen, hiszen a sűrűn beépített I. Kerület és II.

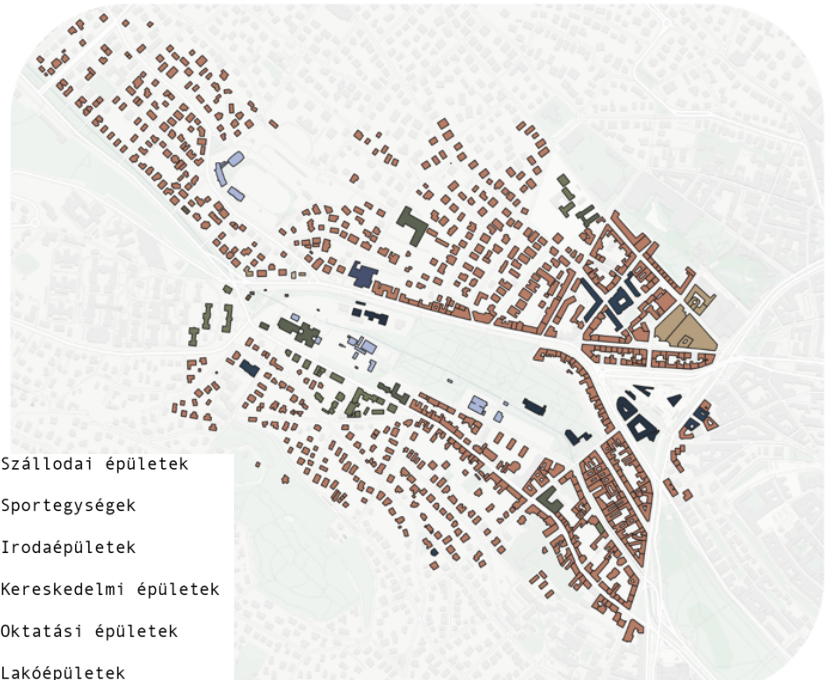
4. Térkép: Környező épületek magassági térképe

Kerület, valamint a budai domboldal határán található. A park szinte természetes átmenet képez a két különböző beépítésű terület határán, ami egyedülálló pozíciót kölcsönöz a park számára. A park környezetében a beépítési sűrűség viszonylag magas, az épületek funkciója és

stílusa pedig változó.

A park mellett északnyugati irányban található a második kerület egyik lakórészét, ahol a régi villaépületek, és a 60-as években épült társasházakat találjuk. Az épületek funkciója ezen a területen egysíkú, a Vasas-sportpályát leszámítva. A lakóterület húzódik tovább a park északi részén is, de a keleti részen már, a Széll Kálmán környezetében több irodaház, kereskedelmi funkció megjelenik. A park északi oldalán húzódó Szilágyi Erzsébet fasor szintén már ezt az osztott funkciósémát követi,

hiszen a társasházak földszinti része kereskedelmi és szolgáltatófunkciókkal van kiegészülve. A park keleti részén a Szent János kórházat találjuk, ami a Városmajor utcai kórházzal, és egyéb egészségügyi intézményekkel veszi körbe a park ezen oldalát. A park déli és nyugati oldalán

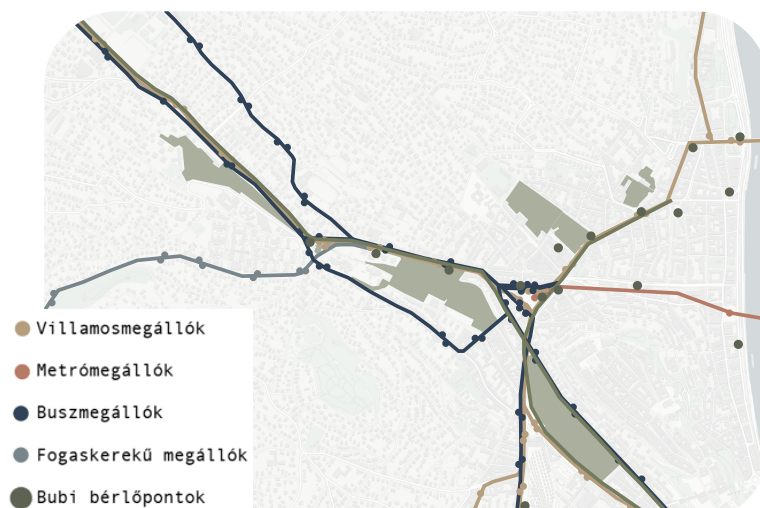
5. Térkép: Környező épületek funkciói

szintén túlnyomó részt lakófunkciót találunk, de itt már megtalálunk oktatási intézményt, sportcentrumokat, templomot, közintézményeket. A funkciókból is megállapítható, hogy a park a keleti résztől indulva a nyugati vége felé egy folyamatosan sűrűsödő, egyre változatosabb funkciókkal felruházott környezetbe vezet. Az terület beépítési sűrűsége is szintén ebben az irányban növekszik, hiszen mint az épületek magassága, mind a területük a városközpont fele egyre nő.

3.1.4. Közlekedés a park körül

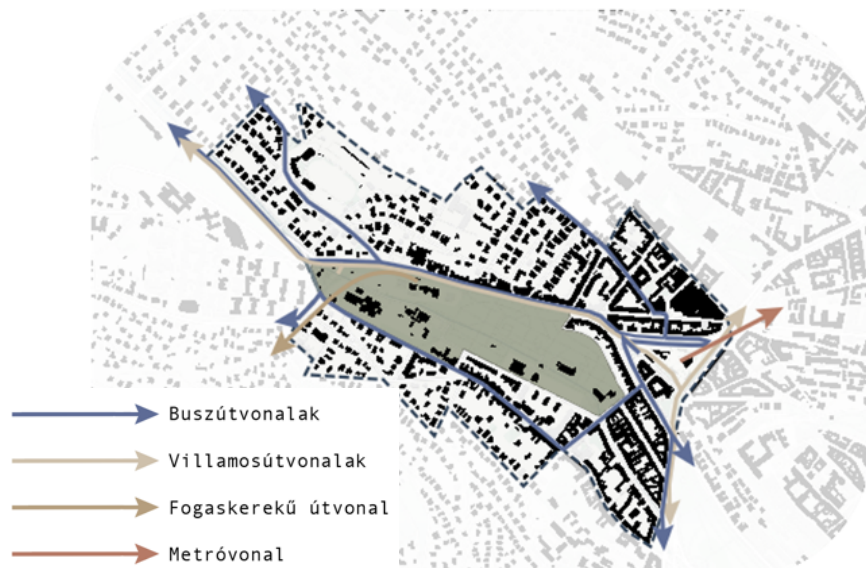
A park másik jelentősége, hogy a területen az egyik legforgalmasabb csomópont közvetlen közelében található, a Széll Kálmán tér mellett. A parkot nagyrészt a helyiek használják ugyan, de a forgalom miatt máshonnan érkezők körében is nagyon népszerű. A parkot tömegközlekedéssel könnyen

meg lehet közelíteni minden irányból. Északon a Szilágyi Erzsébet fasor határolja, s a János kórház csomópontja, ami egy jelentős forgalmi csomópont a volánbuszok, és az északi külterületekről érkezők miatt. A Szilágyi Erzsébet fasor határolja a parkot keleti irányból is, ahol

6. Térkép: Környező közlekedési lehetőségek nyomvonalai

számos busz (5, 22, 22A, 60B, 91, 155, 156, 222), villamosok (61, 56, 59), és fogaskerekű is jár. A park nyugati vonalán a maros utcánál pedig szintén busszal (60B, 128, 129) lehet könnyen megközelíteni a parkot. A parkot nem közvetlenül, de a Széll Kálmán térről metróval is könnyen megközelíthetjük.

A

7. Térkép: Fő közlekedési irányok

A másik jelentős forgalmi eszköz a bicikli, ami szintén népszerű a környéken, hiszen egészen északról jövő bicikliút vonal a park keleti részén halad tovább a város fele.

parkot ennek ellenére

mégis nagyrészt gyalogosan közelítik meg a legtöbben a Közösségi Felmérés kérdőíve alapján, és nagyrészt a közvetlen közelében élők használják a mindennapokban.

(Budapest go..., Városmajor park fejlesztése..., 2021)

3.2 Funkciók és infrastruktúra elemzése

A park nem csak a sportolók tevékenységeinek kedvez. A városmajor hosszú történelmének köszönhetően sok funkciót tudhat magáénak, az területén elhelyezkedő épületekben.

Az északkeleti részen, a János kórház sarkában a közlekedési csomópont miatt kialakultak kereskedelmi egységek és pár vendéglátó egység is. A parknak ezen részén található az ilyen funkciók nagy része, ami a park belső aktív részétől kissé elhatárolva található. Az északi részén a fogaskerekű foglalja el a helyet, amelynek állomásépületei nagy területet kivágnak a park zöldterületéből. A park délkeleti részén található a gimnázium, ami szerves részét alkotja a parknak, hiszen a tanulók nem csak sportolásra, de kikapcsolódásra és közösségi eseményekhez is aktívan használják a park területét. A park szélén található még egy gimnázium, a Kós Károly gimnázium is, aminek tanulói szintén a park használói közé tartoznak.

A park két meghatározó épülete még a templom és a szabadtéri színpad (lásd fénykép 13). A templom a 20. században épület épületegyüttesből áll, amelynek tagja a templom, harangtorony és a plébánia. A templom egy vasbeton szerkezetű, félköríves árkados teret zár körbe, ami teret ad a termelői piacnak is. (Városmajor termelői..., 2025)

A szabadtéri színpad már régi egyik első épületei közé tartozik a parknak, amit jelenleg csak szezonálisan használnak. A Parkszínpadban májustól vannak szeptemberig programok, előadások, de a hideg időszakban kihasználatlanul áll. (Városmajor szabadtéri...2025)

A park területén számos sportcsarnok is megtalálható, sorban a Pézsa Tibor vívóterem, MTK női kosárlabdacsarnok, Városmajori Teniszkлуб, MTK röplabda és RG csarnok, és a BTC (Budapesti Tenisz Centrum). A sok sportcsarnok egymásba épülve a park déli részét határolja, ami jelentősen meghatározza a park használóinak körét.

- Színpad
- Sportpályás
- Közlekedési épületek
- Parkoló
- Mosdó
- Sportközpontok
- Játsszóter
- Gimnázium
- Vendéglátó egységek
- Kutya-futtatók

8. Térkép: Városmajor főbb funkciói

3.2.1 Problémák és értékek a sportolási lehetőségekkel kapcsolatban

A városmajor parkban található számos funkció mellett problémák is megtalálhatóak a sportfunkciókkal és egyéb funkciókkal kapcsolatban. A városmajor területe több elzárt területtel rendelkezik, melyek a látogatók számára átjárhatók, de a funkciók elzárta. (lásd fénykép 8)

A sportcsarnokok (vívó és kosárcsarnok) zárt, privát részei a parknak, amelyet csak az igazolt sportolók használhatnak. A tenisz klubok területe alapvetően nyitott, de a pályákat és a hozzájuk tartozó kiszolgálóegységeket csak a pályát bérbevevő emberek használhatják. Alapvetően teljesen elzárt kültéri terület nem található a park területén, gyalogosan mind a gimnázium mind a sportcsarnokok területe átjárható. A szabadtéri színpad jelenleg csak időszakosan tart nyitva, amikor nincs rendezvény, illetve közösségi program akkor a benne lévő funkciók szintén nem használhatóak.

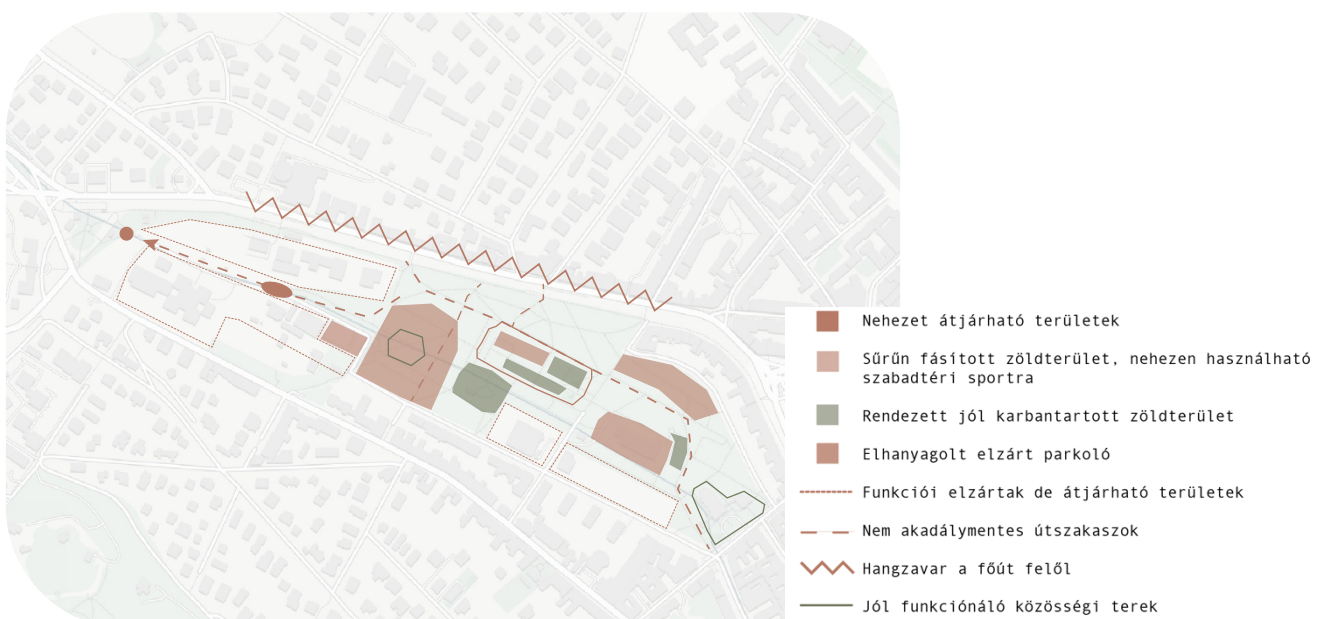
A park területén számos kevésbé kihasználható terület fedezhető fel, ahol kopott gyepfelület, elhanyagolt növényzet miatt nem lehet pihenésre, szabadtéri játékokra használni. A park minden irányból szabadon megközelíthető, 90%-ban gyalogos forgalom számára, de ezekből az útvonalakból is számos elhanyagoltabb, mozgáskorlátozottak számára nehezebben használható.

Sport szempontjából korlátozó tényező lehet a park növényzete, sűrűn telepített fás környezet, ahol kevés nagy egybefüggő füves terület van, melyek esetleg labdajátékokra, szabadtéri sportolásra lehetne használható.

A másik korlátozó tényező lehet a hang, amely a park melletti főút felől szűrődik be a park területére. Ez a sport szempontjából problémát okozhat például kültéri jógaórák vagy a gimnázium testnevelés óráinak megtartásánál.

A parkban ezen felül megtalálható számos érték is, melyek a sporthoz kapcsolódóan értéket képviselnek a park területén. A parkban megtalálható játszótér szépen kialakított és karban tartott terület (lásd fénykép 11), mely a gyerekek mozgásában fontos szerepet játszik. A sportpályák mellett található szabad területek ugyan nem nagy, de pingpongra, tollaslabda játékokra használható.

A futópálya alapvetően értéket képvisel a parkban, hiszen jó minőségű, de a környező belógó növényzet szintén gátolhatja a mozgásterületet. Mindent összevetve a park sport szempontjából kihasználható, de számos probléma gátolja a kényelmes mindennapi használatot. (lásd fénykép 9)

9. Térkép: Problémák és értékek a területen

3.2.2. Sportfunkciók és használati mintázatok

A városmajor parkban található számos egyéb sportlétesítmény is, ami meghatározza a parkhasználók célközönségét. A helyszínen található csarnokok jelentős szerepet töltenek be a budapesti sportéletben, számos sportág bázisai, versenyek és sportesemények otthona.

Az MTK csarnok együttese több sportágnak és szakosztálynak biztosít edzéslehetőséget és versenyeknek ad otthont. A csarnok együttesben található a női kosárlabda-csarnok, röplabda- és ritmikus gimnasztika csarnok, valamint a Pézsa Tibor vívóterem. Ezek a csarnokok nem csak a MTK sportolói számára elérhetőek, hanem számos iskolai, utánpótlás, és nyilvános esemény helyszínéül is helyet biztosítanak.

A létesítmények rendszeresen otthont adnak:

- utánpótlás bajnokságoknak (kosárlabda, röplabda),
- országos rangsoroló versenyeknek (pl. vívás),
- valamint MTK által szervezett sportnapoknak, családi programoknak, ahol a lakosság is betekintést nyerhet a klub életébe. (Mtk...2025)

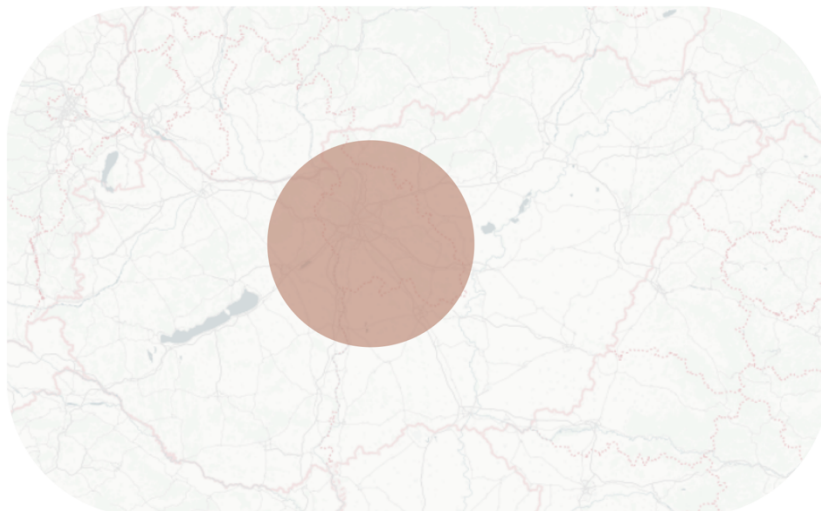
10. Térkép: Épületek funkciói

1. Városmajori gimnázium
2. Budai teniszklub
3. MTK sportcsarnok
4. Városmajor kocsiszín
5. MTK ikercsarnok
6. Budapest tenisz centrum

A Budai Tenisz Centrum (BTC) és a Városmajori Teniszklub pályái egész évben működnek, melegebb időszakban nyitott, hidegebb időszakban pedig sátorral zárt borítás alatt. A pályák

bárki számára bérelhetőek, és helyet biztosítanak teniszoktatásoknak, klubversenyeknek és az országos utánpótlás tornáinak. A tenispályákat használják rendszerint a környező kerület lakói, de a BTC rendezvényeire más megyékből, és országrészekből is érkeznek, nagyrészt hétfévente. Mivel ezek a rendezvények több naposak is lehetnek, így nem csak a parkra van hatással, hanem a környező terület turizmusára is. (Budai tenisz...2025, Városmajori tenisz...2025)

A sportcsarnokok, és centrumok jelenléte tehát több szinten is hatással van, mind helyi szinten a rendszeres sportolási lehetőségek biztosításában, mind városi szinten a versenyek lebonyolításánál és az utánpótlás edzésénél. Nem elhanyagolható az országos szintű jelentősége sem, ahol versenysport központként működnek. A közösségi szinten ugyanúgy nagy hatást gyakorolnak ezek a centrumok, hiszen a rendezvényekkel, nyílt napokkal és családi programokkal hozzájárulnak a közösségi eseményekhez. A sportközpontok jelenléte megerősíti a Városmajor sportprofilját, és lehetővé teszi, hogy a park ne csak pihenésre és rekreációra, hanem professzionális és félprofesszionális sporttevékenységre is alkalmas térként funkcionáljon.

11. Térkép: Egyes sportfunkciók vonzáskörzetei

3.2.3 Felmérés a városmajor használatáról

A Budapest dialog felmérése alapján, a kültéri sportlétesítményekre vonatkozó kérdéseket és válaszokat emelem ki. A kérdőívet 517-en töltötték ki, és egy kérdésre több választ is adhattak. Az interjú első kérdésében a parkhasználati szokásokat kérdezték, melyben 480-an az

áthaladást jelölték meg, a sportolási szokásokról pedig részletesen kérdeztek. Minden sportolási lehetőségre külön kérdeztek rá, ahol összesen 270-en válaszolták, hogy sportolásra használják a területet. Ebből 96-an futásra, és elenyésző mennyiségben használják a parkot focizáshoz, illetve nagyobb gyepfelületet igénylő közösségi sportra.

A kérdőívben rákérdeztek, hogy ki mit hiányol a parkban, amelyre nagyrészt a berendezési eszközök voltak a válaszok. Padok, világítás, sport és játszótéri eszközök, illetve ivókutak hiányolták a legtöbben. A felmérésből kiderül az is, hogy a válaszadók csupán 20%-a lakik messzebb mint 10 perc gyalogút a parktól. Ebből is levonható az a következtetés, hogy a parkot a környező lakosság használja ki leginkább. (Városmajor park fejlesztése, 2021)

3.2.4 Interjú a sportcentrumok használatáról

Az interjú, amit készítettem a városmajori sportcentrumok kihasználásával kapcsolatban, hogy felmérhessem, hogyan használják a különböző korcsoportok, és sportágak eloszlása szerint a parkot és annak környezetét.

Az interjú Nagy Márton, (Nagy Dávid olimpiai párbajtőrívó öccse, szintén párbajtőrívó) segítségével és válaszai alapján készült. Marci és Dávid is rendszeres látogatója a parknak, és annak környezetében található sportcentrumoknak, ahol a saját sportáguk egyik fontos csarnoka is megtalálható.

Marci elmondta, hogy a Vívócsarnok magyarországi vonatkozásban is fontos szerepet tölt be. Az alsó szinten a kosár és a vívóterem található, ahol a kard szakág szokott nagyrészt tevékenykedni. Fontossága abban mutatkozik meg, hogy a magyar válogatott edzései is itt vannak, ahol csak a legjobbak vehetnek részt, nem csak az MTK sportolói. Minden nap edzések vannak, főként délután használják a termet, de délelőtt is előfordul, hogy vannak edzések. Marci azt is elmesélte, hogy annak ellenére, hogy a kard életében fontos szerepet tölt be ez a csarnok, a fontosabb, nagyobb eseményeket és versenyeket nem itt szokták megrendezni, és az új MTK csarnokba át is fog a jövőben költözni a vívó szakág, mivel az egy nagyobb, jobban használható terem lesz. A városmajori csarnokot a továbbiakban kisebb létszámú edzésekre, és egyéni edzésekre fogják használni. A csarnokba való odajutásra Marci azt válaszolta, hogy nagyrészt autóval mennek oda, akik edzésre érkeznek, mivel az egyesület tagjainak ingyenes parkolás van biztosítva, sorompóval lezárt parkolóban. Marci arról is mesélt, hogy annak ellenére, hogy van lehetősége az ingyenes parkolásra, sajnos az eseményekre (kosárlabda meccs, vívómeccs), amikor érkezik nem szokott elég parkolóhely lenni, ezért az utcán kell megállni, ahol a parkolás

fizető. Sokan ezért is a közösségi közlekedést választják, ami a csarnoktól 5-6 perc sétára található. Marcit arról is kérdeztem, hogy mivel a csarnok szerves részét képezi a parknak, mekkora az átjárás, akár a csarnokban edző emberek, akár a park használói felől. Az MTK stadion sajnos nem kifejezetten használható a parkot használó emberek számára, nem használhatják átöltözésre, mosdóhasználatra. A sportolók viszont edzések előtt/után/közben használják a park futópályáját. A közlekedés szempontjából viszont a csarnok területén való átjárás gyakoribb, hiszen mint a városmajori kórház, mind a gimnazisták számára ez jelenti a rövidebb utat a park, és a közösségi közlekedés fele, ezért rendszerint a csarnok területén keresztül közlekednek.

3.3 A tér használatának hatékonysága és a helyi identitás kialakulása

A városmajori park egyik legnagyobb előnye az elhelyezkedése mellett, hogy számos funkció megtalálható egymás mellett nem zavaró módon. A sportfunkciók, csarnokok, közösségi terek, sportpályák, sétányok, pihenő helyek számos célcsoportnak adnak teret. Ez a diverz elrendezés segíti a tér kihasználtságát, és segíti a különböző csoportok találkozását, ami hosszútávon segít kialakítani a használók helyhez való kötődését. A park napi használói a környezetében lakó emberek, akik a napi edzést kikapcsolódást a park területén végzik, ezzel egy érzelmi kötődés is kialakul bennük. A helyi identitás, és a parkhoz való kapcsolódásban az is segíti a használókat, hogy a városmajor területén számos esemény, sportnap, színházi előadás, termelői piac helyet kap, ahol az emberek nem csak az eseményen vehetnek részt, de a helyiekkel is kapcsolódni tudnak, akár más közegekből, akár más korosztályhoz tartoznak.

A sportpályák, vagy a kültéri helyszínek, ahol az emberek időt tölthetnek spontán kapcsolódást eredményeznek a környék lakói közt, ami szintén hozzájárul a társadalmi kohézióhoz. A városmajor térhasználata nemcsak funkcionálisan hatékony, hanem társadalmilag is értékes. Összességében elmondhatjuk, hogy mivel a park területei nap mint nap más korosztályokat és célcsoportokat vonzanak, ezért egy változatos közösségi élet alakul ki. Az aktívan használt terek pedig hozzájárulnak ahhoz, hogy a park ne csupán egy zöldfelület legyen, hanem identitásformáló közösségi tér is.

3.4 Sporttevékenységek és aktív regeneráció

A városmajor egyik legismertebb vonzereje a sportlétesítmények sokszínűsége, amely a kifejezetten aktív életmódot kedvelők igényei szolgálja.

Az első ezek közül a városmajori futókör, amely a park északi részén található, a nyitott betonos foci/kosárpályák körül. Ez a gumiborítású futópálya nemcsak a profi futók számára ideális, hanem azoknak is, akik egészségmegőrzési céllal végeznek rendszeres testmozgást. A pálya elhelyezkedése olyan módon került kialakításra, hogy a sportolók zavartalanul élvezhessék a természet közelségét, miközben elkerülik a gyalogosok és a kulturális események látogatói által generált forgalmat. A pálya 585 méter hosszú és 3 méter széles, ami nagyjából óránként 40-50 ember számára ad lehetőséget a sportolásra. A futókör bármelyik napszakban kényelmesen használható, hiszen a melegebb, naposabb időszakban a fák árnyékai biztosítanak kellemes mikroklímát a park számára. A futókör a délutáni/ esti órákban a legforgalmasabb, hiszen a helyi és környező lakosok nagyrésze munka után használja ki a park adta lehetőségeket.

A Magyarországon az utóbbi időben elterjedt kültéri sportlehetőségek a street workout pályák egyike a városmajori parkban is megtalálható. Ennek a sportolási lehetőségnek a lényege, hogy az emberek akár önálló edzésként, akár másik szabadtéri sportot kiegészítve, saját testsúlyos edzéseket végezhetnek a szabadban. Ehhez lehetőséget biztosító street workout pályák nagyrésze rögzített, rozsdamentes acélból, vagy gumiból álló sporteszközök. A szerkezetek strapabíróak és kopásállóak, így testsúlytól, kortól függetlenül tudja mindenki használni. A pályán lehetőség van erősítő, nyújtó, levezető vagy akár bemelegítő edzést végezni, illetve a gumiburkolatnak köszönhetően akár más feladatok kényelmes elvégzését is biztosítja a helyszín. A street workout pálya, másnéven kondipark 200 négyzetméteres területével egyidőben akár 15-20 fő sportolási igényeit is kielégítheti. A szabadtéri kondiparkok használata, nemcsak a szabadtéri edzések népszerűsítésében játszik szerepet. A kondiparkok nagy előnye, hogy bárki számára ingyenesen, a nap 24 órájában használhatják, így azok is ki tudják használni ezt a lehetőséget, akik akár anyagi, akár a hagyományos konditermek nyitvatartási akadályaiba ütköznek.

A következő legnépszerűbb sportlehetőség a park területén a focizás ingyenes és bérelhető pályákon. A park területén összesen 3 focipálya található, amelyből kettő fedett és egy nyitott. A fedett pályák a fogaskerekű megállója fölött, a

gimnáziummal egyvonalon található, sátorral lefedve. Előnyük, hogy a műfüves, 30 x 15 méteres pályák karbantartott, felügyelt pályák, de így is mindenki számára szabadon bérelhető. A nyitott futballpálya park közepén, a futókörön belül található. Ez egy méretét tekintve kisebb, beton burkolatú pálya, inkább a szabadabb, kötetlenebb mérkőzésekhez. A benti pályák használatát inkább baráti társaságok, helyi közösségek számára tartják fent, ahol baráti versenyek, bajokságok szervezése is gyakran előfordul. A futballpályák használata jelentősen hozzájárul a környékbeli iskolák, gimnáziumok testnevelésórájának szabad levegőn való elvégzéséhez.

A társadalom felsőbb rétegébe tartozók kedvelt sportja évszázadok óta a tenisz, amit a park ki is elégít a környező lakosok számára. Habár a környéken található Vasas sportcentrum is büszkélkedik jó pár teniszpályával, a városmajori pályák is aktív használatnak vannak kitéve. A Városmajori tenisz club, illetve a Budai tenisz club pályái is a park részét képezik. A budai tenisz klubban, ami jelenleg az MTK-val együttműködve üzemel, 7 teniszpálya található, amit szintén szabadon lehet bérelni, illetve versenyek és bajokságok helyszínét is képezik.

A Városmajor nemcsak az aktív sportolók számára jelent ideális helyszínt, hanem azok számára is, akik a passzív pihenést részesítik előnyben. A park több pontján található tágas gyepfelületek, amelyeket piknikezésre, napozásra vagy egyszerűen csak szabadidős sétákra használnak a látogatók. Ezek a területek különösen népszerűek a családok körében, hiszen a gyermekek szabadon játszhatnak, miközben a szülők pihenhetnek vagy akár olvashatnak a fák árnyékában.

A sétányok gondosan karbantartottak, és a gyalogos közlekedést elősegítő burkolatok biztosítják a könnyű megközelíthetőséget. Ezek a sétányok összekötik a park különböző részeit, és egyfajta „zöld folyosót” hoznak létre, amely természetes módon integrálja a park belső területeit. A sétányok mentén elhelyezett padok és ivókutak további kényelmet biztosítanak a látogatók számára, így a Városmajor nemcsak a testmozgás, hanem a nyugodt relaxáció színtere is lehet.

4. Nemzetközi összehasonlítás

A nemzetközi összehasonlításom alapjául Barcelonát tűztem ki. A választásom oka, hogy egy olyan európai nagyvárost szerettem volna példának hozni, ahol a sportolás nagy szerepet játszik az emberek életében. Egy ilyen rangsorolásban találtam meg Barcelonát is, ahol a BWC rangsora szerint a 7. Legsportosabb városnak számít. Ebben a nagyvárosban a sportolás nem csak funkciót, de központi szerepet is betölt, az emberek sport iránti nyitottsága és elkötelezettsége miatt. (BCW Group, 2023)

4.1 Barcelona szerepe, és történelme a sport világában

Barcelona a sport világában mindig is fontos szerepet töltött be, de a rohamos fejlődés kezdetét az 1992-es barcelonai olimpiához köthetjük. A katalon térség történelmében a 20. Században már fontos szerepe volt a sportnak, de az olimpia helyszíne virágoztatta ki ennek a jelentőségét, és tett Barcelonát nemzetközi sportközponttá. Az elmúlt bő 30 évben Barcelona helyet adott számos versenynek, sporteseménynek. A legfontosabbakat említve itt rendezték a FINA VB-t 2003-ban és 2013-ban, Atlétikai EB-t, Tour de France egyik szakasza megy itt, Barcelona Open (tenisz), Barcelona World Race (vitorlásverseny), F1 Spanyol Nagydíj. Barcelonában ezen felül a Katalon térség mintegy 35000 sportlétesítményének több mint 60%-ának szolgált helyszínt. A neves hely sportklubok, mint a CN Sabadell, CN Atlètic-Barceloneta, Real Club de Tennis, Real Club de Polo, RCD Espanyol szintén a városhoz köthetők. Barcelona nem csak a nagy sportklubokról, és világhírű sporteseményei miatt számít sportos városnak, a helyi lakosok több mint 63%-a rendszeresen sportol, ami kiemelkedő többi városhoz képest. (ECCP, 2025)

4.2 Városi térszerkezet és a sport Barcelonában

Barcelona elsősorban a földrajzi helyzete miatt, másrészt az emberek mentalitása miatt alakult ki, mint az európai városok egyik legsportosabb városa. A mediterrán város klímája, a tenger közelsége és a város mögött húzódó hegysorok mind hozzájárulnak a sportlehetőségek megteremtésének. A tengerparton a kerékpározás és futás, a hegyekben a túrázás, a városban húzódó parkokban a csapatsportok, és az egyéni sportok is helyet kapnak. Barcelona várostervezésénél nagy hangsúlyt fektetnek a sportlehetőségek tudatos integrálásába.

(A. Fernandez, 2023)

4.3 Barcelona városfejlesztési célja, egészséges város

2016-ban Barcelona nem csak a sportközponti minősége miatt kapott figyelmet, hanem mert bevezette az első szuperblokkját. Ez a kifejezés a várostervezésben merült fel, amelynek célja, hogy újra gondolja a városi köztereket, aminek középpontjába az egyént állítja, az egészséget, és a mozgás lehetőségét. A cél az, hogy csökkentsék a belső területeket a járműforgalmat, növeljék a közterek zöldfelületeit, és a gyalogos, illetve kerékpáros közlekedésre helyezték a hangsúlyt. A köztereken mind a zaj, mind a légszennyezés csökkentése a cél, és a tereken a közterületek minőségének javítása, ahol az emberek találkozhatnak, sportolhatnak, és közösséget építhetnek. Kezdetben kisebb változásokat vezettek be, ahol a köztereket reformálták újra, padok kihelyezésével, növénytartókkal, külsőbb területekre helyezett parkolókkal, és forgalomcsillapítással. 2016-ban a „Omplim de vida els carrers” (Töltsük meg élettél az utcákat) keretén belül kezdték meg a fejlesztést teljes mértékben. 2021-ben a Barcelona Közegészségügyi Ügynöksége (ASPB) – az Egészséges Városok Partnerségének támogatásával kutatást csinált a „Salut als Carrers” (Egészség az utcákon) projekt keretében, ahol kérdőívvel, és a levegő minőségének mérésével. Felmérték, hogyan változott a fizikai aktivitás, az új közterületek közösségi használata, és az egészségügyi előnyeit a fejlesztésnek. Az eredmények szerint a levegő minősége sokat javult, a belsőbb városrészekben több ember preferálta a gyalogos közlekedést, és megállapították, hogy a babakocsi, illetve a mozgáskorlátozott közlekedés lehetősége is sokat javult. A zajszennyezés is jelentősen csökkent a szuperblokkok környezetében, és ezzel összefüggésben a mentális jóllét is javult. Összességében elmondható, hogy a barcelonai szuperblokkok bevezetése egészségügyileg, mentálisa, fizikailag és környezeti hatásaiban is javulást eredményezett. (WHO Barcelona...2021)

4.4 Barcelona, Parc de Joan Miro

A Parc de Joan Miro Barcelona a Plaça d'Espanya közelében található. 1983-ban nyitották, a korábbi vágóhíd területén. A park kialakításánál fontos szerepet játszott, hogy a sportfunkciók, közösségi terek integrálva legyenek a park területén. Számos sétány, pihenőhely, és zöldfelületnek ad otthont, amelyik területén a

szabadtéri sportolásra, futásra, jógára, közösségi és kulturális eseményeknek ad teret. A park alapvető szerepe, hogy elősegítse a helyi közösség összetartását, és javítsa a városi életminőséget.

A park urbanisztikai szempontból kissé eltérő környezetben található meg, mint a városmajori park. A barcelonai park egy nagyon sűrű beépítésű környezetben található, a környező épületek mint 6-7 emelet magas társasházak és irodák. A párhuzam mégis abban rejlik, hogy a park környezetében naponta sok ember fordul meg, sűrűn használják. A park jelentőségét még növeli, hogy a közvetlen környezetében található egy bevásárlóközpont, (közelebb, mint a városmajorhoz a Mammut bevásárlóközpont), ami szintén sok látogatót vonz a parkba. A Miro park környezetében csakúgy, mint a városmajornál is, szintén változatos épületfunkciókat figyelhetünk meg, mint gimnázium, kereskedelmi és szolgáltatóközpont, lakóépületek és irodaépületek.

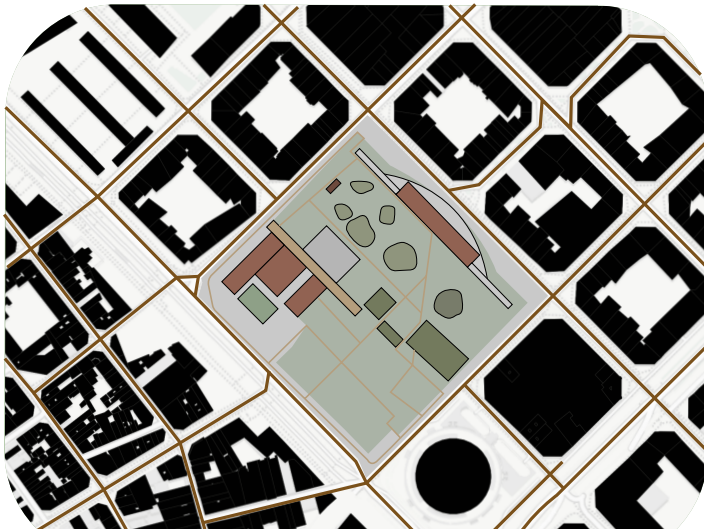

8. Ábra: Parc de Joan Miro környezete

9. Ábra: Parc de Joan Miro

4.4.1 Parc de Joan Miro funkciói és környező infrastruktúrája

12. Térkép: Parc de Joan Miro funkciótérképe

A park egy sűrűn lakott városi környezetben van, ahol nem csak lakóházak, hanem irodák és bevásárlóközpont található. A park környezetében helyet kapott számos vendéglátóegység, kereskedelmi egységek, boltok, szolgáltatóegységek. A park környezete is számos lakost vonz a környékre, de a park is számos funkciót kínál a látogatók számára.

A park területén a Városmajorhoz hasonlóan változó funkciók találhatók meg.

A fő funkció, amely talán a legtöbb látogatót vonzza a parkba a nyilvános könyvtár és a szobor. A szobor a park meghatározó eleme, és a látképet is jelentősen befolyásolja. A Dona i ocell (asszony madárral) Joan Gardy Artigas műalkotása, egy kerámiából és mozaikból készült 22 méter magas alkotás. Ez a szobor jelentősen meghatározza a park turisztikai vonzerejét.

A területen megtalálható még több foltban telepített játszótér, amelyek egyesével elkerítve, életkor szerint vannak elhatárolva. Ezen felül meg street workout pálya, sportpálya és petanque pálya is megtalálható a parkban. A szobor körül területen kiszolgálóépületek találhatók, amelyek a park melletti főutat zárják el a parktól, és kereskedelmi egységek találhatók benne. Az épületek mellett fedett, több sportpálya található, melyet szabadon lehet használni. A park kisebb részben van burkolva, de a nem burkolt területek nagyrészt föld borításúak. A helyi klímának köszönhetően a terület nagyrészt növényzet nélküli, pálmafák és ciprusok borítják kevés árnyékot adva. Ennek ellenére a parkban több növénykiültetési folt megjelenik, ám ezek sem képezik a park nagy százalékát.

A puszta területek inkább aktív időtöltésre alkalmasak, nem a pihenést szolgálják, de a park berendezései erre is lehetőséget biztosítanak. (T. Sparks, 2023)

4.5 Párhuzamok és különbségek a Városmajori park és a Parc de Joan Miro között

4.5.1 Városmajor és a Parc de Joan Miro összehasonlítása

A Városmajor és a Parc de Joan Miró egyaránt fontos szerepet tölt be a városi szövetben és a közösségi életben azonban kialakulásuk és történeti hátterük azonban különbözőek. Mindkét park egy sűrűn lakott városi közegben található, azonban a Városmajor történelme során egy spontán kialakult közpark, Miró pedig egy tervezett közterület.

Mindkét park többfunkciós szereppel bír, a sport mellett a rekreáció és a kulturális programok és a pihenés is fontos elemei. A Városmajorban a tenisz, kosárlabda, vívás és a futás kapnak nagy hangsúlyt, addig a barcelonai parkban a fitness a petanque és a közösségi programok kapnak hangsúlyt.

Budapesti park esetén a tér inkább a spontán sportolás és találkozások helyszíne, még a Miró parkban az önkormányzat által szervezett programok meghatározóak. Itt a közösségi könyvtár és a Miró szobor biztosítja a kulturális értéket, még budapesti park esetén a szabadtéri színpad, termelői piac és a templom töltik be ezt a szerepet.

A zöldfelületek jellege is eltér a két park között, ez elsősorban a hely klímája miatt van. A budapesti park árnyas, sűrűn fásított terület, amit jellemzően a melegebb időszakban lehet kihasználni. A Miró park ezzel szemben mediterrán fákkal ültetett, kevesebb árnyékkal rendelkezik, a meleg klímát pergolákkal és vízcsatornákkal lehet tompítani.

A használat szervezettsége is különbözik, a Városmajor spontán, civil vagy intézményi kezdeményezéseken alapul és inkább lokálisan ismert közterület, a Miró park ezzel szemben jelentős turistalátványosság melyet önkormányzati programokkal töltenek meg a mindennapokban. Ennek köszönhetően a barcelonai park egy rendszeresen karbantartott, egységes szerkezetű park, míg a Városmajor helyenként elhasználódott, helyenként megújult, változatos karaktert mutató közterület.

Összességében mindkét park jelentős közösségi és kulturális funkciókat lát el, a használat jellege határozza meg a legnagyobb különbséget, és ezáltal a park közönségét is.

4.5.2 Párhuzamok

A két közterület közötti hasonlóságokat, párhuzamokat az alábbi táblázat foglalja össze.

SZEMPONT	VÁROSMÁJOR	PARC DE JOAN MIRO
VÁROSI TÉRSZERKEZET	Jól megközelíthető, sűrűn lakott városi terület	Városi szövetbe integrált, sűrűn lakott terület
TÖBBFUNKCIÓS HASZNÁLAT	Sport (tenisz, kosárlabda, futás), rekreáció (padok, árnyékos sétányok), kultúra (szabadtéri színpad)	Sport (fitness, pétanque, futás), pihenés (padok, fák), kultúra (Joan Miró-szobor), könyvtár és közösségi események
KÖZÖSSÉGI TÉR SZEREPE	Helyi lakosok rendszeresen használják, spontán események jellemzik közösségi sportoknál	Rendezvények és önkormányzati programok (pl. sportfoglalkozások, szabadtéri események) szervezettebb formában
KULTÚRA	Színpad, termelői piac, templom, emlékhelyek, zeneprogramok	Művészeti központ (Joan Miró-szobor), közösségi könyvtár, kulturális rendezvények
ZÖLDTERÜLETEK SZEREPE	Árnyas fák, növényzettel körbevett sportpályák	Mediterrán fák, pergolák, árnyékos sávok és vízcsatorna a klímaszabályozásban

4.5.3 Különbségek

A két park közötti különbségek pedig a következő táblázatban láthatóak.

SZEMPONT	VÁROSMÁJOR	PARC DE JOAN MIRO
ÉGHAJLATI ADOTTSÁGOK	Mérsékelt éghajlat, hidegebb időszakban kevésbé használt	Mediterrán klíma, egész évben lehetőség a használatára
HASZNÁLAT SZERVEZETTSÉGE	Többnyire spontán, civil vagy intézményi	Önkormányzat által koordinált sport és közösségi programok
SZIMBÓLUMÉRTÉK	Lokális kulturális tér, helyi szinten jelentős	Nemzetközileg ismert szobor, Barcelona egyik szimbolikus tere
FEJLESZTÉSEK KARBANTARTÁS	Vegyes állapot, vannak jobban fejlesztettebb, és elhasználadott területek	Tervezet szerkezet, egységes, rendszeres karbantartás, újrafunkcionálás
GAZDASÁGI POTENCIÁL	Alacsonyabb turisztikai vonzerő, helyi forgalom jelentős	Magas turisztikai érték, nagy látogatottság

5. Következtetések és javaslatok

5.1 A kutatás összegzése

Szakedolgozatom célja a kültéri sportlétesítmények szociológiai hatásának vizsgálata volt, budapesti fókuszpontban a budai terület egyik legnagyobb parkja a Városmajor területén. Külföldi példaként a barcelonai Parc de Joan Miro parkot választottam, ahonnan azt gondolom, sok lehetőséget és funkciót lehet integrálni a hazai helyszínre.

Az elemzés során kiderült, hogy a kültéri sportlétesítmények mindkét városban jelentős szerepet játszanak a városi életminőség javításában, a társadalmi kohézió erősítésében és az egészséges életmód népszerűsítésében. A városmajori példa megmutatja, hogy a könnyen megközelíthető, és szabadon elérhető lehetőségek elősegítik a fizikai aktivitás növekedését, csakúgy, mint a közösségi kapcsolatok építését. A parkok többfunkciós használata hozzájárul a szélesebb célcsoport eléréséhez, és lehetőséget teremt több korosztály és társadalmi réteg kikapcsolódására. A sport, kultúra, pihenés és rekreáció integrálása elősegíti a helyi identitás kialakulását. Hasonlóan a barcelonai példában, ahol a tudatos városfejlesztés részeként kialakított park, amely integrálja a sportot, kikapcsolódást, kultúrát és a közösségi tereket, ami szintén hozzájárul a lakosság életminőségéhez. A két park összehasonlításánál kiderült, hogy a siker kulcsa a könnyű megközelíthetőségben, a fenntarthatóságban, és a számos funkció sikeres integrálásában rejlik. A parkok népszerűségének különbsége pedig egyrészt a városi klíma, másrészt az önkormányzatok szerepében mutatkozik meg.

5.2 Fejlesztési lehetőségek a sport tekintetében Joan De Miro parkból inspirálódva

A Parc de Joan Miro nagyobb fejlődési teret kapott, mint a Városmajori park, hiszen mind az Önkormányzat nagyobb támogatásban részesítette, mind a területét tekintve több lehetőséget kínál. Mégis sok olyan fejlesztési lehetőséget lehet integrálni a hazai park tervei közé, ami könnyen kivitelezhető, mégis elősegítené a park népszerűsítését.

A városmajori park 2020-as fejlesztésében is megfordult már az ötlet, hogy a vizet integrálva a területre hozzájáruljanak a népszerűség növeléséhez. A barcelonai parkban a víz jelenléte nem csak a természetközeli érzést fokozza, hanem hozzájárul a városi meleg csökkentéséhez. Ez a

hazai helyszínen kevésbé befolyásoló tényező, mégis a nyári időszakban kellemes klímát eredményezne a parkban.

A második funkció, ami a barcelonai parkban megtalálható az a nagy nyitott tér, ami helyet ad közösségi eseményeknek és programoknak. Akár önkormányzat által rendezett programok, akár helyi közösség által szervezett események szintén a helyi identitást és a közösség kialakulását eredményezi egy adott helyszínen.

A sport szempontjából fontos szempontok, amiket a spanyol parkból inspirálódva alkalmazni lehet a Városmajorban az elsősorban a sportpályák karbantartása és rendezettsége. A változatos funkciójú sportpályák szintén több lehetőséget teremtenek a használóknak. Ezek a sportpályák zajcsillapító burkolattal vannak fedve, így a pihenni vágyókat sem zavarja a sport zaja. A különböző funkciójú területeket zöldsávval választják el mindenhol.

A Miro parkban megtalálható nyitott sportpályák mellett megtalálható még több fedett sportpálya is, amit szintén szabadon használhatnak a helyiek.

5.3 Fejlesztési javaslatok a sport tekintetében

A városmajor területén sok dologgal kapcsolatban lehetne fejlesztési javaslatot tenni, de elsősorban a sporthoz kapcsolódó funkciókra korlátozódnék.

A fejlesztések nem feltétlen hosszútávú átalakítások, sokkal inkább karbantartási javaslatok. A futópálya és környéke egy – a kutatásból is kiolvashatóan – gyakran használt helyszín, ennek ellenére az állapota kifogásolható. A futópálya mellett húzódó kavicsos szóróút részei gyakran a futópályára szóródnak, mivel a süllyesztett szegély nem gátolja meg ebben. (lásd fénykép 5) Ez vagy karbantartási kérdés, és gyakran kell takarítani, vagy a szegélyt lehet módosítani.

10. Ábra: Sportpálya fejlesztési lehetőségei

A futópálya mellett lévő fák szintén gátolhatják a sportolni vágyókat, mivel a lehulló leveleket ritkán szedik össze, a belógó gallyak pedig a futópálya területén zavarhatják a futókat. (lásd fénykép 9). A futópályát a kényelmesebb használat céljából érdemes lenne felújítani, gumiburkolatát EPDM burkolatra cserélni. A futópályák használata az esti/éjszakai órákban nehézkes, mivel a közvilágítás nem fedi le a futópálya teljes hosszát. A közvilágítás korszerűsítése is egy jó fejlesztési lehetőség a parkban. A futópálya mentén kialakított pihenőrész szintén segíti a sportolni vágyókat, és az edzés utáni levezetés helyszínét szolgálhatja. A sportpályák és a futópályák mentén érdemes telepíteni ivókutakat, amit mind a sportolók, mind a más célból a parkba látogató emberek használhatnak.

A futópálya mellett lévő fák szintén gátolhatják a sportolni vágyókat, mivel a lehulló leveleket ritkán szedik össze, a belógó gallyak pedig a futópálya területén zavarhatják a futókat. (lásd fénykép 9). A futópályát a kényelmesebb használat céljából érdemes lenne felújítani, gumiburkolatát EPDM burkolatra cserélni. A futópályák használata az esti/éjszakai órákban nehézkes, mivel a közvilágítás nem fedi le a futópálya teljes hosszát. A közvilágítás

11. Ábra: Sportpálya, sportfunkciók bővítési javaslatai

A sportpályák szintén sokat használtak, de nem feltétlenül nyújtják azt a minőséget, amit a helyiek szívesen igénybe vennének. A betonpálya burkolata repedezett, a felfestések kopottak, a berendezések minősége elavult (lásd fénykép 1).

12. Ábra: Többfunkciós sportpálya javaslatok

A sportpályák burkolatát érdemes zaj és ütéscsillapító gumiburkolatra cserélni, hiszen ez is a biztonságos és élvezhető sportoláshoz szükséges. A sportpályák mellett kialakítani kisebb pihenőket, padokat, ahol a nézők figyelhetik

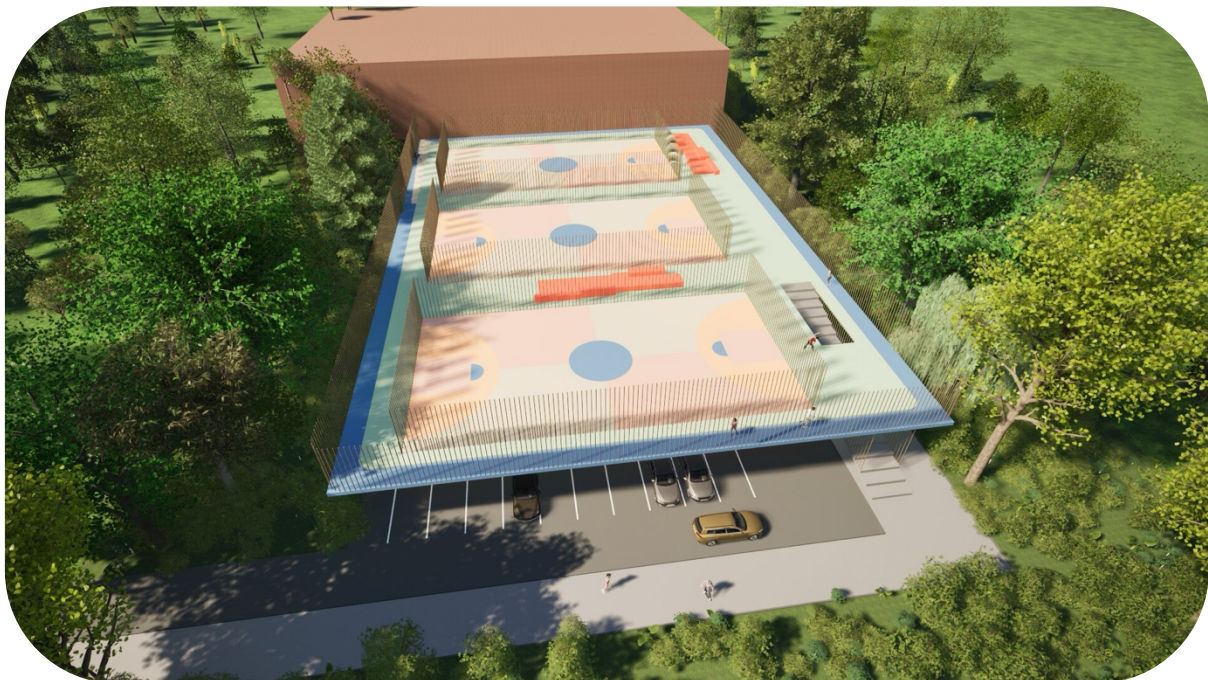

13. Ábra: Sport, rekreációs pontok javaslatai

14. Ábra: Parkoló és sportpálya fejlesztési javaslat 1

az eseményeket, illetve a személyes tárgyak megőrzésére is alkalmas lehet. A hosszútávú fejlesztések között megjelenhetnek funkcióváltó, funkcióbővítő fejlesztési lehetőségek is, például a jelenlegi elhanyagolt, kevésbé kihasználható parkoló funkcióbővítése. A parkoló területét felújítani, így több autónak adna helyet, távolabbról érkezők is szívesebben használnák a parkot. A parkolóval párhuzamosan, egy megemelt sportpályát lehetne kialakítani, ami több,

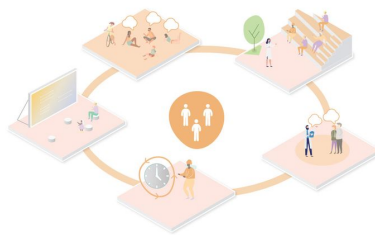
15. Ábra: Parkoló és sportpálya fejlesztési javaslat 2

többfunkciós pályának adhat helyet. Ezzel a lehetőséggel nem a park zöldfelületi százaléka sérülne, mégis több teret adna a tömegsportoknak.

A fitness parkok szintén a gumiburkolat segítené sokat a gyakori használat kialakulásához, illetve az embereknek segítség tud lenni egy tájékoztató tábla, útmutató, vagy egy qr kódos rendszer, ahol tanulmányozhatják a helyes eszközhasználatot.

A biciklivel érkezők érdekében a parkba érdemes telepíteni fedett vagy nyitott biciklitárolókat, amelyek az ott tartózkodás idejére biztosítják a megfelelő védelmet.

Összességében a park a sok funkciója mellett számos fejlesztési lehetőséget tartogat magában. Nem csak kizárólag a materiális fejlesztéseknek van tere, hiszen a közösségi programok, közösségi futások, szervezett sportnapok, heti rendszerességű közösségi edzések ugyanúgy további lehetőséget generálnak a park még gyakoribb kihasználhatóságához.

6. Összefoglaló

Szakedolgozatom célja volt a kültéri sportlétesítmények és sport célú/ funkciójú helyszínek vizsgálata és elemzése. A sportolás és mozgás egy meghatározó és elengedhetetlen része az emberi létnek, amely hozzájárul a fizikai és mentális jólét fenntartásához. A városi környezetben élő emberek rendszeresebben hanyagolják el manapság a mindennapi mozgást, ami hatással van az egészségügyi kockázatok kialakulásához, a mentális egészség romlásához és a hosszútávon rosszabbodó életminőséghez. A városi környezetbe integrált sportlétesítmények célja, hogy ez lakók szabadon, kötetlenül, és ingyen használhassák a kialakított tereket mozgásra, sportra, de ez valójában elég?

Szakedolgozatom célja volt megvizsgálni, hogy egy, egyébként sok funkcióval rendelkező, és régóta fontos közparkot, a Városmajor mennyire használják a környéken élők sportolásra. Alapvetően nem csak a park közvetlen funkciói határozzák meg a kihasználhatóságot, így a környezetet is megvizsgálta, milyen funkciók érhetőek el könnyen, hogyan működik a közlekedés, hányan lakhatnak a környezetében a parknak, milyen szerepet vállal a városi szövetben. A park saját funkciói is befolyásolják a helyiek használati mintáit, hiszen minél több funkció jelenik meg jól, és kihasználhatóan egy parkban, annál inkább lesz népszerű, ami a mozgást is gyakoribb kikapcsolódássá teheti. A Városmajor vizsgálata közben igyekeztem felmérni, mik lehetnek azok az előnyök és problémák, amik hozzájárulnak, illetve rontják a használati népszerűséget. A szakedolgozatomban példának vettem egy spanyol közparkot is, ami a Városmajorhoz hasonlóan sok eltérő funkcióval rendelkezik, és mozgási, sportolási lehetőségéből is számos megtalálható ott. A két parkot a lehető legtöbb szempontból igyekeztem összehasonlítani, amiből levonható pár tanulság és következtetés arra vonatkozóan, hogy milyen fejlesztések tehetnek egy közparkot még kihasználhatóbbá a sport szempontjából.

A javaslataim között feltüntettem több, inkább karbantartási problémát orvosló javaslatot, hiszen apró változásokkal is hosszútávon növelhető a népszerűség. A javaslataim nagyrészt a sportolási területek fejlesztésére vonatkoznak, mint többfunkciós sportpálya, tömegsportolás lehetőségére kialakított terek, több használó számára alkalmas sportterületek.

A javaslataim között ugyanott megtalálható a park egyéb hiányosságaira vonatkozó javaslat is, ami szintén hozzájárulhat egy hosszútávon kihasználható, élhető és mozgásorientált helyszínhez.

7. Mellékletek

7.1 Fényképmellékletek

Fénykép 1 Városmajor kültéri berendezések

Fénykép 2 Sportterület

Fénykép 3 Street workout pálya

Fénykép 4 Burkolattípusok

Fénykép 5 Futópálya szegélye

Fénykép 6 Pingpong asztalok

Fénykép 7 Futópálya

Fénykép 8 MTK csarnok

Fénykép 9 Futópálya elhagyatottsága

Fénykép 10 Kutyafuttató

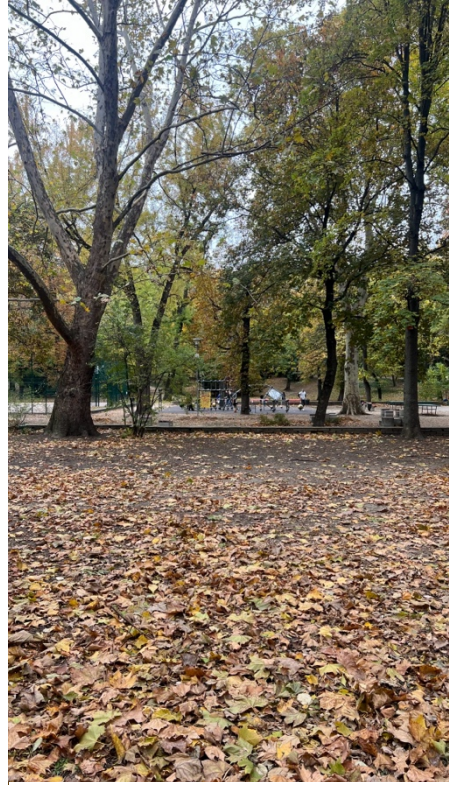
Fénykép 11 Játszótér

Fénykép 12 MTK Parkoló

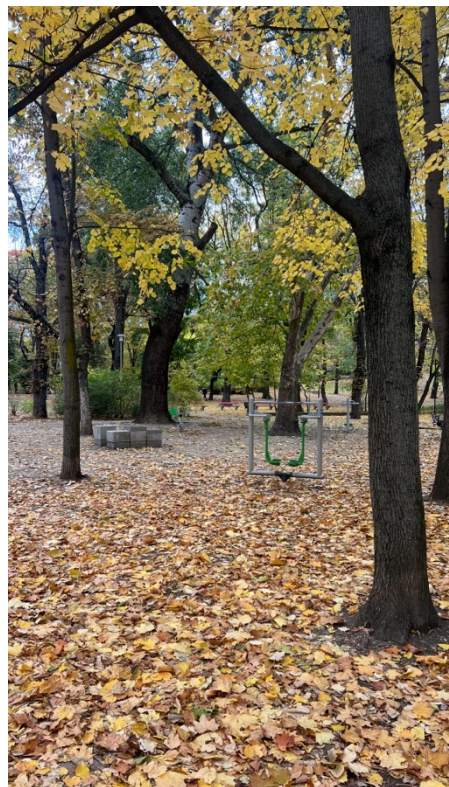
Fénykép 13 Szabadtéri színpad

Fénykép 14 Street workout pálya

Fénykép 15 Kosárlabda pálya

Fénykép 16 Fitnesspark

7.2 Ábramelléletek

1. Ábra: Ókori sportolási szokások
<https://romaikor.hu/a-romaiak-mindennapi-elete/a-romai-sport/romai-sportjogtortenet/sport-es-jog-az-okori-romaban/sport-az-okori-romaban> (2025. 10.25)
2. Ábra: Puskás Ferenc a legismertebb magyar labdarúgó
<https://www.blikk.hu/sport/magyar-foci/puskas-ferenc-a-legismertebb-magyar-avilagon-fotok-stadionavato/dh596r7?image=5> (2025. 10. 25)
3. Ábra: Városmajor története fél percben: avagy hogyan falja fel a város a zöldet
https://2.kerulet.ittlakunk.hu/helyi-politika/220121/varosmajor-tortenet-fel-percben-avagy-hogyan-falja-fol-varos-zoldet#google_vignette
4. Ábra: Budapest sportolási lehetőségeinek lefedettsége Budapest 2030
5. Ábra: Budapest kültéri sportlehetőségeinek térképe
<https://www.freesportparks.hu/terkep>
6. Ábra: Városmajor zöldfelület változása
<https://2.kerulet.ittlakunk.hu/helyi-politika/220121/varosmajor-tortenet-fel-percben-avagy-hogyan-falja-fol-varos-zoldet>
7. Ábra: Városmajor régen
<https://fortepan.hu/hu/photos/?place=Városmajor>
8. Ábra: Park de Joan Miro környezete
Google maps
9. Ábra: Park de Joan miro
<https://www.barcelonaturisme.com/wv3/en/page/78/miro-route.html>
10. Ábra: Sportpálya fejlesztési lehetőségek
Pinterest
11. Ábra: Sportpálya, sportfunkciók bővítési lehetőségeinek javaslata
Pinterest
12. Ábra: Többfunkciós sportpálya javaslatok
Pinterest
13. Ábra: Sport, rekreációs pontok javaslata
Pinterest

14. Ábra: Parkoló és sportpálya fejlesztési javaslat 1
Saját ábra

15. Ábra: Parkoló és sportpálya fejlesztési javaslat 2
Saját ábra

Térképjegyzék:

1. Térkép: Városmajor elhelyezkedése
2. Térkép: Környező parkok fő funkciói
3. Térkép: Városmajor zöldfelületei, határa
4. Térkép: Környező épületek magassági térképe
5. Térkép: Környező épületek funkciói
6. Térkép: Környező közlekedési lehetőségek nyomvonalai
7. Térkép: Fő közlekedési irányok
8. Térkép: Városmajor főbb funkciói
9. Térkép: Problémák és értékek a területen
10. Térkép: Épületek funkciói
11. Térkép: Egyes sportlétesítmények vonzáskörzete
12. Térkép: Joan de Miro funkciótérképe

7.3 Források

Erdősi Zoltán (2009 06. 26): Sporttörténet, Csanádi Árpád Általános Iskola Középiskola és Pedagógiai Intézet

<https://csanadi-bp.edu.hu/docs/sportjegyzet/Erdősi-Sporttörténet.pdf>

(2025. 03. 21)

Múlt-kor (2021 07. 25): Kaszálók, mutatványosbódék és világháborús hulláhegyek: a Városmajor története

<https://mult-kor.hu/kaszalok-mutatvanyosbodek-es-vilaghaborus-hullahegyek-a-varosmajor-tortenete-20210725>

(2025.03.21)

Biomedcentral (2022 12. 20) The impact of interventions in the built environment on physical activity levels: a systematic umbrella review

https://ijbnpa.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12966-022-01399-6?utm_source=chatgpt.com (2025 10.17)

Közösségi tervezés (2021.03.28): Városmajor park fejlesztése, kérdőív

<https://www.kozossegitervezes.hu/dialogs/varosmajor-park/questionnaire>
(2025.03.25)

E. Arbizzani, E. Cangelli, C. Clemente, F. Cumo, F. Giofre, A. M. Giovenale, M. Palme, S. Paris (2023 01.01) Technological Imagination in teh Green and Digital Transition, 59. fejezet (Resilient Design for Outdoor Sports Infrastructure)

Szabó K., Kinczel A., Czeglédi H. O., Molnár A., Bernáth A. G. (2020): Trendek a versenysport és a szabadidősport területéről (válogatott tanulmányok a sporttudomány témaköréből): Fitnesz trendek hatása a fizikai aktivitásra, sportolási szokásokra és az életmódelemek változására (150-151 o.) Debreceni Egyetem Sporttudományi Koordinációs Intézet

Budapest go Applikáció

https://futar.bkk.hu/stop/BKK_F00157?routeIds=%7CBKK_3610 (2025. 04. 10)

Városmajor szabadtéri színpad programterve (2025)

<https://varosmajoriszinpad.hu/nyitolap/programok/> (2025. 03. 20)

Együnk helyit (2025): Városmajori termelői piac

<https://egyunkhelyit.hu/termeloi-piacok/varosmajori-termeloi-piac/> (2025. 03. 20)

MTK (Magyar Testgyakorlók hivatalos Köre) sportegyesület hivatalos oldala (2025)

<https://mtk.hu/szakosztalyok/vivas-kard/contact>

(2025.05.01)

Budai tenisz centrum hivatalos oldala (2025)

<https://budapestteniszcentrum.com>

(2025 05.01)

Városmajori Tenisz Club hivatalos oldala (2025)

<https://vtcteniszbudapest.hu>

(2025 05. 01)

BCW Group (2023): Ranking of Sports Cities

https://playbksports.com/wp-content/uploads/2023/09/BCW-Ranking-Sports-Cities_Report2023-1.pdf

World Health Organization (2021 10. 26.): Barcelona: Using urban design to improve urban health

<https://www.who.int/news-room/feature-stories/detail/barcelona-using-urban-design-to-improve-urban-health>

(2025 05. 20)

ECCP, European Cluster Collaboration Platform (2025) The Sport Sector in Barcelona and Catalonia: Barcelona, World Sport Capital

<https://www.clustercollaboration.eu/sites/default/files/profile-article/Bcn%2C%20World%20Sports%20Capital.pdf>

(2025 05. 30)

A. Fernandez (2023 05. 02): Outdoor Sport is Barcelona: All Option

<https://celebreak.com/en/blog/outdoor-sports-in-barcelona/>

(2025 05. 30)

T. Sparks (2023 01): Parc de Joan Miró: From Slaughterhouse to Green Space

<https://www.barcelona-metropolitan.com/living/community/parc-de-joan-miro-from-slaughterhouse-to-green-space/>

(2025. 05. 30)

5. sz. függelék – Hallgatói és konzulensi nyilatkozat minta

NYILATKOZAT

Alulírott FÉLIX MAJA, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem,
BUDAI Campus,
TÁJRENDEZŐ ÉS KERTÉPÍTŐ MÉRNÖKI szak nappali/levelező* tagozat végzős
hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált
irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy
Záradolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az
Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen
a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai
szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: BP. 2025 év 11 hó 1. nap

Felix Maja
Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a
Záradolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom áttekinttem, a hallgatót az irodalmi források
korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záradolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom záróvizsgán történő védelemre javaslok / nem
javaslok*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2025 év november hó 02 nap

Adyán A
Belső konzulens

*Kérjük a megfelelőt aláhúzni!

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	FÉLIX MAYA
Neptun-kódja:	NQBBIH
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	☒ BSc/BA ☐ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb:
Tantárgy neve/kódja*:	
A munka címe:	Sport a városban - közparkok sportfunkciói Városmajor példáján keresztül

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

- A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.
(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)
- B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást. (Kérjük, töltse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrekció, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)
fordítás	Chat GPT	angol / idegen nyelvű fordítások

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve, verziója, elérhetősége	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....
.....
.....
.....

4. Doktori képzésben résztvevők nyilatkozata⁴

A doktori képzésben részt vevő hallgatókra a fentiekén túl az alábbi további szabályok vonatkoznak:

1. **Kötelező ismertetés:** A II. Táblázatban feltüntetett minden MI-használat körülményeit az értekezés "Anyag és módszer" fejezetében részletesen be kell mutatni.
2. **Témavezetői ellenjegyzés:** A nyilatkozatot a témavezetőnek is jóvá kell hagynia.

Kijelentem, hogy a fentebb részletezett, a doktori képzésre vonatkozó külön szabályokat megismertem és a disszertációm elkészítése során maradéktalanul betartom.

5. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlán vagy hiányos.

Kelt: Budapest....., 2025. 11..... hó 02 nap

.....
Füzes Mag
Hallgató aláírása

.....
Adányi A
Konzulens/Témavezető aláírása

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

**6.13. sz. függeléke: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója**

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről (módosítva: 2025. október 16.)

NYILATKOZAT

**a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és
eredetiségéről**

A hallgató neve: FELIX MAYA
A Hallgató Neptun kódja: NA331H
A dolgozat címe: Sport a városban - Közpartok Sportfunkciója a
városmajor példáján keresztül
A megjelenés éve: 2025
A konzulens intézetének neve: Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem
A konzulens tanszékének a neve: Tájékoztató és Kertépítő Mérnöki

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Bp 2025 év 11. hó 02 nap

Felix Maya
Hallgató aláírása